

פרק ט"ו : דמי ביטוח
[ח']

סימן א': הוראות כלליות

334. פרשנות

[156]

(א) בפרק זה -

"תקופת תשלום" - פרק זמן שלפיו משתלמים דמי ביטוח;

"מועד תשלום" - מועד לתשלום דמי ביטוח.

(ב) לענין פרק זה רואים כעובד גם את מי ששכרו נקבע בחוק או בהחלטת הכנסת או על פיה, ואת החייב בתשלום השכר רואים כמעבידו.

335. הוראות יסוד

[157]

(א) עובד או עובד עצמאי שאינו תושב ישראל ישתלמו בעדו דמי ביטוח אימהות.

(ב) מבוטח כהגדרתו בסעיף 65(א)(1) ישתלמו בעדו דמי ביטוח ילדים.

(ג) מבוטח לפי פרק ה' ישתלמו בעדו דמי ביטוח נפגעי עבודה.

(ד) מבוטח לפי פרק ו' ישתלמו בעדו דמי ביטוח נפגעי תאונות.

(ה)¹ מבוטח לפי פסקה (1) להגדרת מבוטח שבסעיף 158 למעט בעל שליטה בחברת מעטים ישתלמו בעדו דמי ביטוח אבטלה.

(ו): עובד המבוטח לפי פרק ח' למעט בעל שליטה בחברת מעטים ישתלמו בעדו דמי ביטוח זכויות עובדים בהליכי חדלות פירעון.

(ז) מבוטח לפי פרק ט' ישתלמו בעדו דמי ביטוח נכות.

(ח) מבוטח ביטוח סיעוד ישתלמו בעדו דמי ביטוח סיעוד.

(ט)² מבוטח לפי פרק י"א למעט עקרת בית ואלמנה בת קצבה כהגדרתן בסעיף 238 ישתלמו בעדו דמי ביטוח אזרחים ותיקים ושאינם ודמי ביטוח אימהות, בין שהוא מבוטח גם לפי פרק ג' ובין שאינו מבוטח לפיו.

(י) אין הוראות סעיף זה גורעות זו מזו.

¹ ס' 335(ה) - בת' 61, ת"ת 1.1.04, אחרי "שבסעיף 158" בא "למעט בעל שליטה בחברת מעטים". ר' הוראות תחולה בסעיף 59(א) להערות מבוא לת' 61.

² ס' 335(ו) - בת' 61, ת"ת 1.1.04, אחרי "פרק ח'" בא "למעט בעל שליטה בחברת מעטים". ר' הוראות תחולה בסעיף 59(א) להערות מבוא לת' 61.

³ ס' 335(ט) - בתיקון 7, ת"ת 1.1.96, אחרי "לפי פרק יא" בא "למעט עקרת בית ואלמנה בת קצבה כהגדרתן בסעיף 238". ור' הערות מבוא לתיקון 7. בת' 192, ת"ת 27.8.17 הוחלף הביטוי "ביטוח זקנה" בביטוי "ביטוח אזרחים ותיקים".

[158]

כל תקופת תשלום תסתיים בסופו של כל חודש, אם לא קבע השר תחומים אחרים לתקופת תשלום, בין לכל המבוטחים ובין לסוג מבוטחים.

337. שיעור דמי ביטוח

[159]

(א)⁴

(1) שיעורי דמי הביטוח החודשיים לפי סעיף 335 לענין עובד הם אחוזים כאמור בלוח י', מהכנסתו החודשית.

(2) שיעורי דמי הביטוח השנתיים לפי סעיף 335 לענין מבוטח אחר הם אחוזים כאמור בלוח י', מהכנסתו השנתית כשהיא מחולקת לתקופות שנקבעו לצורך תשלום מקדמות.

(ב)⁵ השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לשנות בצו את שיעורי דמי הביטוח האמורים בלוח י', ואולם שינוי שיעורי דמי הביטוח לענין זכויות עובדים בהליכי חדלות פירעון ייעשה לאחר התייעצות עם שר האוצר, ולענין ביטוח סיעוד - בהסכמת שר האוצר.

(ג) שונה שיעור דמי הביטוח מכוח סעיף קטן (ב), ישונה, באותה דרך ובאופן יחסי, שיעור דמי הביטוח שמעביד ינכה משכרו של עובד לפי סעיף 342(ג).

⁴ ס' 337(א) - בנוסח המקורי:

"(1) שיעורי דמי הביטוח החודשיים לפי סעיף 335 לענין עובד הם אחוזים כאמור בלוח י' מהכנסתו החודשית, ובלבד שעל חלק ההכנסה האמורה שאינו עולה על מחצית השכר הממוצע כמשמעותו בסעיף 2 יהיה שיעור דמי הביטוח 5.3% ושיעור הניכוי משכר העובד לענין סעיף 342(ג) יהיה 2.9%."

בת' 25, ת"ת 29.5.98, נמחקה הסייפא המתחילה במילים, ובלבד שעל... "

בנוסח המקורי:

"(2) שיעורי דמי הביטוח השנתיים לפי סעיף 335 לענין מבוטח אחר הם אחוזים כאמור בלוח י' מהכנסתו השנתית כשהיא מחולקת לתקופות שנקבעו לצורך תשלום מקדמות."

בת' 37 הוחלף סעיף 337(א) לנוסח:

"(1) שיעורי דמי הביטוח החודשיים לפי סעיף 335 לענין עובד, לגבי החלק מהכנסתו החודשית שאינו עולה על סכום השווה לשכר הממוצע כפול ארבע, הם אחוזים כאמור בלוח י' מהכנסתו החודשית, ולגבי החלק מהכנסתו החודשית העולה על הסכום האמור - האחוזים הקבועים בטור ה' בלוח י', שעניינו חלק השכר העולה על מחצית השכר הממוצע;

(2) שיעורי דמי הביטוח השנתיים לפי סעיף 335 לענין מבוטח אחר, הם אחוזים כאמור בלוח י', לגבי החלק מהכנסתו שאינו עולה על סכום השווה לשכר הממוצע כפול ארבע, ולגבי החלק מהכנסתו העולה על סכום כאמור - האחוזים הקבועים בטור ה' בלוח י', לגבי חלק השכר העולה על מחצית השכר הממוצע; בפסקה זו, "הכנסה" - הכנסתו השנתית של המבוטח כשהיא מחולקת לתקופות שנקבעו לצורך תשלום מקדמות."

ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 37.

בת' 48, ת"ת 1.7.02, בפסקה (1) ו-(2) במקום "בטור ה'" בא "בטור ד'". ר' הוראות שעה ותחולה בהערות מבוא לת' 48.

הוחלף בת' 61, ת"ת 1.6.03, לנוסח דלעיל. ר' הוראת תחולה בסעיף 59(ה) להערות מבוא לת' 61.

⁵ ס' 337(ב) - בת' 201, ת"ת 15.9.19 הוחלפו המילים: "בפשיטת רגל ובפירוק תאגיד" במילים: "בהליכי חדלות פירעון".

338. הפחתת דמי ביטוח⁶

[159א]

בוטל.

339. שיפוי אוצר המדינה למוסד⁷

[159ב]

בוטל.

340. דמי ביטוח נפגעי עבודה ואימהות⁸

[160]

(א) שיעורי דמי ביטוח בענף ביטוח נפגעי עבודה הם -

(1) לגבי מבוטח שהוא עובד או עובד עצמאי - כאמור בפרט 4 בלוח יי ובסעיף 337 ;

(2) לגבי מבוטח אחר - שיעורי דמי ביטוח שקבע השר, ובלבד שלא יעלו על השיעור האמור בפרט 4 בלוח יי ובסעיף 337

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות משלימות בדבר חישוב ההכנסה לענין סעיף זה.

⁶ ס' 338 - בנוסח המקורי :

"(א) שיעורי דמי הביטוח הנקובים בטור ג' בלוח יי, לענין עובד ולענין עובד עצמאי, יופחתו באחוזים מההכנסה או מהשכר כנקוב בטור ו' בלוח יי.

(ב) הוראת סעיף קטן (א) תחול רק לגבי שיעורי דמי הביטוח שהמעביד אינו מנכה משכרו של העובד לפי סעיף 342."

בוטל בת' 48, ת"ת 1.7.02. ר' הוראות תחולה בהערות מבוא לת' 48.

⁷ ס' 339 - בנוסח המקורי :

"(א) הופחתו דמי ביטוח לפי הוראות סעיף 338, ישלם אוצר המדינה למוסד, מדי חודש, סכום השווה לצירופם של שניים אלה (להלן - השיפוי) :

(1) סכום השווה ל-49.8742% מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעבידים בחודש שלגביו מחושב השיפוי ;

(2) סכום השווה ל-47.8689% מסך כל התקבולים שגבה המוסד מעובדים עצמאיים בחודש שלגביו מחושב השיפוי ;

לענין סעיף זה, "תקבולים" - כל התקבולים שגבה המוסד לפי הוראות פרק זה.

(ב) הסכומים שאוצר המדינה חייב בתשלום לפי סעיף קטן (א) יועברו למוסד מדי חודש עד היום ה-15 בו.

(ג) הסכומים כאמור בסעיף קטן (ב) ישולמו למוסד לפי אומדן שקבע המוסד מדי חודש בהתאם לגביית דמי הביטוח הצפויה באותו חודש ושעליו הודיע המוסד לאוצר המדינה.

(ד) שילם אוצר המדינה, בהתאם לאמדן לפי סעיף קטן (ג), סכום קטן או גדול מהסכום שהיה צריך להשתלם לפי סעיף קטן (א), ישולם החסר או יוחזר היתר במועד התשלום הקרוב שלפי סעיף קטן (ב), לאחר שהודיע המוסד על החסר או היתר, לפי הענין, בצירוף הפרשי הצמדה למדד לפי שיעור השינוי של המדד שפורסם בחודש שיועד לתשלום לעומת המדד שפורסם בחודש שבו שולם התשלום בפועל ; הודיע המוסד על תשלום חסר פחות משבעה ימים לפני מועד התשלום הקרוב, ישולם החסר במועד התשלום שלאחריו.

(ה) לא שילם אוצר המדינה למוסד תשלומים, על פי האמדן האמור בסעיף קטן (ג) או על פי הודעה על תשלום חסר כאמור בסעיף קטן (ד), במועד, ייווספו לסכום האמור (להלן - הסכום שבפיגור) שניים אלה :

(1) הפרשי הצמדה למדד לפי שיעור השינוי של המדד שפורסם בחודש שיועד לתשלום הסכום שבפיגור לעומת המדד שפורסם בחודש שבו שולם התשלום בפועל ;

(2) ריבית בשיעור של 5% לשנה, צמודה למדד לפי שיעור השינוי של המדד כאמור בפסקה (1)."

בת' 107 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח-1968, בסעיף קטן (א)(1) במקום - "49.8742%" בא "76.12%" בסעיף קטן (א)(2) במקום - "47.8689%" בא "76.91%" וכן נמחקה הסייפא "ולפי הוראות חוק מס מקביל, תשל"ג-1973". בס"ח 1600, התשכ"ו, עמ' 382, נקבע כי תחילתו של התיקון ביום 1.1.95.

בת' 12, ת"ת 1.1.97, בפסקה (א)(1), במקום "76.12%" בא "16.52%" ובפסקה (א)(2) במקום, "76.91%" בא "16.77%". בוטל בת' 48, ת"ת 1.7.02. ר' הוראות תחולה בהערות מבוא לת' 48.

⁸ ס' 340(א)(1) - בת' 37, ת"ת 1.1.2000, אחרי "בלוח יי", בא "ובסעיף 337". ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 37.

⁹ ס' 340(א)(2) - בת' 37, ת"ת 1.1.2000, אחרי "בלוח יי", בא "ובסעיף 337". ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 37.

(ג)¹⁰ שיעורי דמי ביטוח בענף ביטוח אימהות לגבי מי שמתגורר באזור ואינו תושב ישראל באזור, והכל כהגדרתם בסעיף 378, יהיו בשיעור של 70% מהשיעור האמור בפרט 1 בלוח י' ובסעיף 337.

(ד)¹¹ על אף הוראות סעיף קטן (א)2, לגבי מי שנמצא בהכשרה מקצועית או בשיקום מקצועי כאמור בסעיף 75(א)3, ישולמו דמי ביטוח נפגעי עבודה בשיעור של 0.4% ממחצית השכר הממוצע, על ידי מי שרואים אותו כמעסיקו של אותו אדם לפי סעיף 75(ב).

(ה)¹² לגבי מי שמלאו לו 18 שנים ונמצא בהכשרה מקצועית כהגדרתה בסעיף 39, ישולמו דמי ביטוח אימהות בשיעור של 0.1% ממחצית השכר הממוצע, על ידי מי שרואים אותו כמעסיקו של אותו אדם לפי סעיף 55.

340. דמי ביטוח לעובד במשק בית¹³

(א)

(1) על אף האמור בסעיפים 337 ו-340, דמי הביטוח שישלם מעסיק בעד עובד במשק בית המבוטח לפי פרק י"א, לתקופה של רבעון כהגדרתו בלוח י"א, יהיו בשיעור של 6.25% מהשכר ששילם לו המעסיק באותה תקופת תשלום.

(2) מעסיק יהיה רשאי לנכות משכרו של עובד כאמור בפסקה (1), 1% מהשכר שבעדו הוא משלם לו דמי ביטוח לפי אותה פסקה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), דמי הביטוח שישלם מעסיק לתקופת התשלום כאמור באותו סעיף קטן, בעד עובד במשק בית שאינו מבוטח לפי פרק י"א או שמתקיימות בו הוראות סעיף 351(ב) או (ד), יהיו 2% מהשכר ששילם לו המעסיק בעד אותה תקופת תשלום.

(ג) לעניין סעיף זה -

"עובד במשק בית" - מי שמועסק אצל יחיד שלא למטרת עסק או משלח יד;

"שכר" - הכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה.

341. שיעורים מופחתים¹⁴

[160א]

על אף הוראות סעיפים 337 ו-340 רשאי השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בצו שיעורים מופחתים של דמי ביטוח לגבי חלק מהכנסתו של מבוטח שהוא עובד עצמאי או שהוא עובד או של מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, או להחיל שיעורים מופחתים על הכנסה של מבוטח כאמור שלא תעלה על סכום שיקבע בצו. הוראות לפי סעיף זה, שהיו בתוקף לפני יום א' בטבת התשס"ו (1 בינואר 2006) לענין קביעת סכום השכר או ההכנסה שאינם עולים על מחצית השכר הממוצע, יחולו לענין קביעת סכום השכר או ההכנסה שאינם עולים על 60% מהשכר הממוצע.

10. ס' 340(ג) - בת' 20, ת"ת 1.1.98, אחרי המילים "מי שמתגורר באזור" נמחקו המילים "או בשטחי עזה ויריחו".

בת' 37, ת"ת 1.1.2000, אחרי "בלוח י'", בא "ובסעיף 337".

בת' 82, ת"ת 1.1.2006, במקום הסייפא שנוסחה היה: "יהיו כאמור בפרט 1 בלוח י' ובסעיף 337 בניכוי 0.44% באה הסייפא המתחילה במילים "יהיו בשיעור של 70%". הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.

11. ס' 340(ד) - נוסף בת' 252, ת"ת 1.1.25. ראו הוראת שעה לשנים 2025 ו-2026 בהערות המבוא לת' 252.

12. ס' 340(ה) - נוסף בת' 252, ת"ת 1.1.25. ראו הוראת שעה לשנים 2025 ו-2026 בהערות המבוא לת' 252.

13. ס' 340א - נוסף בת' 252, ת"ת 1.1.25. ראו הוראת שעה לשנים 2025 ו-2026 בהערות המבוא לת' 252.

14. ס' 341 - בת' 25, ת"ת 29.5.98, אחרי "שהוא עובד עצמאי" בא "או שהוא עובד".

בת' 82, ת"ת 1.1.2006, נוספה הסייפא המתחילה במילים "הוראות לפי סעיף זה". הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.

(א) מבוטח שהוא עובד עצמאי, ומבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, חייבים בתשלום דמי ביטוח בעד עצמם; ואולם מבוטחת לפי פרק ג' בלבד מכוח היותה אשת מבוטח אינה חייבת בתשלום דמי הביטוח.

(ב)¹⁵ המעביד חייב בתשלום דמי ביטוח בעד עובדו; היה המבוטח עובד אצל מעבידים שונים ישלם כל אחד מהם את דמי הביטוח כאילו הוא בלבד היה מעבידו, ועל המבוטח יחולו הוראות סעיפים קטנים (ד) ו-(ה).

(ג)

(1)¹⁶ היו דמי ביטוח משתלמים בעד עובד לפי סעיף 335(א), (ד), (ה), (ז), (ח) או (ט), ינכה המעביד משכרו של העובד אחוזים מההכנסה שלפיה משתלמים דמי הביטוח כאמור בלוח יי ובסעיף 337

(2)¹⁷ המעביד לא ינכה משכר עובד את האחוזים האמורים בעד הזמן שבעדו מגיעה למבוטח קצבת אזרח ותיק ובעד הזמן שלאחר הגיע המבוטח לגיל 70 שנים בגבר, ובאישה - לגיל הקבוע לגביה, בהתאם לחודש לידתה, בחלק ד' בלוח א'1, בכפוף להוראות סעיף 245(ב2), אף אם לא מגיע למבוטח קצבת אזרח ותיק. ואם העובד הוא שוטר כמשמעותו בחוק המשטרה או סוהר כמשמעותו בחוק שירות בתי הסוהר, לא ינוכה משכרם הניכוי כאמור בפרט 6 ללוח יי; ואולם המעביד רשאי להפחית מדמי הביטוח שהוא חייב בהם את הסכומים שהיה מנכה משכרו של העובד אילולא הוראה זו בחוק.

בפסקה זו, "קצבת אזרח ותיק" - לרבות גמלת אזרח ותיק מיוחדת המשולמת מכוח הסכם לפי סעיף 9.

(ד)¹⁸ היה המבוטח עובד אצל מעבידים שונים, יחולו לגביו הוראות אלה:

(1) היה הסכום שנוכה מהכנסתו החודשית הכוללת של המבוטח מכל מעבידיו (בסעיף זה - הניכוי בפועל), נמוך מהסכום שהיה על כל מעבידיו לנכות מהכנסתו החודשית הכוללת, אילו שולמה לו על ידי מעביד אחד (בסעיף זה - דמי ביטוח מתואמים), יהיה העובד חייב בתשלום ההפרש שבין הניכוי בפועל לבין דמי הביטוח המתואמים;

(2) היה סכום הניכוי בפועל גבוה מסכום דמי הביטוח המתואמים - יהיה העובד זכאי להחזר ההפרש שבין סכום הניכוי בפועל, לבין דמי הביטוח המתואמים.

(ה)¹⁹ השר רשאי לקבוע תנאים, כללים ומועדים בדבר -

(1) חובת עובד לדווח למעבידו ולמוסד על היותו עובד אצל מעביד נוסף;

15. סי' 342(ב) - בת' 12, ת"ת 1.1.97, נוספה הסייפא המתחילה במילים "ועל המבוטח יחולו...".

16. סי' 342(ג1) - בת' 37, ת"ת 1.1.2000, אחרי "בלוח יי" בא "ובסעיף 337". ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 37.
17. סי' 342(ג2) - בת' 20, ת"ת 1.1.98, במקום המילים "אם מלאו לעובד, בגבר 65 שנים ובאשה 60 שנים" באה הפסיקה "בעד הזמן שבעדו... אף אם לא מגיעה למבוטח קצבת זקנה" וכמובן נוספה הסייפא המתחילה במילים "בפסקה זו, ...". ר' הערות מבוא לת' 20.

בת' 66, ת"ת 1.4.04, במקום "בגבר או לגיל 65 שנים באשה" בא "בגבר, ובאישה - לגיל הקבוע לגביה, בהתאם לחודש לידתה, בחלק ד' בלוח א'1, בכפוף להוראות סעיף 245(ב2)" ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 66.
בת' 192, ת"ת 27.8.17 הוחלף הביטוי "קצבת זקנה" בביטוי "קצבת אזרח ותיק" ו"גמלת זקנה מיוחדת" ב"קצבת אזרח ותיק מיוחדת".

18. סי' 342(ד) - נוסף בת' 12, ת"ת 1.1.97, בנוסח דלעיל.

19. סי' 342(ה) - נוסף בת' 12, ת"ת 1.1.97, בנוסח דלעיל. ראה תקנות הביטוח הלאומי (תשלום וניכוי דמי ביטוח משכר מבוטח העובד אצל מעבידים שונים), התשנ"ז-1997.

(2) תשלום או החזר של ההפרש שבין סכום הניכוי בפועל, לבין סכום דמי הביטוח המתואמים ;

(3)²⁰ חובת מעביד לנכות דמי ביטוח בשיעור החל, לפי טור ד' בלוח י', על הכנסת עובד העולה על 60% מהשכר הממוצע, גם מהכנסת העובד שאינה עולה על 60% מהשכר הממוצע, אם העובד מועסק אצל מעביד נוסף ;

(4)²¹ אישור המוסד בדבר ניכוי דמי ביטוח בשיעורים הנקובים בטור ד' בלוח י', לפי הענין, בשונה מההוראות שנקבעו לפי פסקה (3), וכן בדבר חובת מעביד לנכות מהכנסת עובד המועסק על ידי מעבידים שונים, דמי ביטוח בהתאם לאישור המוסד.

(11)²² חבר קיבוץ מתחדש שמתקיים בו האמור בסעיף 3א(א), ונוסף על כך הוא עובד כאמור בסעיף 3א(ב) יחולו על הקיבוץ המתחדש הוראות לפי סעיף קטן (ה)(3) בשינויים המחויבים, והקיבוץ המתחדש ישלם בעד החבר דמי ביטוח בסכום השווה להפרש שבין דמי הביטוח המתואמים ובין הסכום הכולל של דמי הביטוח שנוכו בעד שכרו של החבר המשתלם בידי מעסיקו האחר בעד אותו חודש.

(ו)²³

(1)²⁴ עובד שהוא גם עובד עצמאי, לא יחולו לגבי הכנסתו, מהמקורות המפורטים בסעיף 12(1) ו-8) לפקודת מס הכנסה, שיעורי דמי הביטוח החלים לפי לוח י' על חלק ההכנסה של עובד עצמאי שאינה עולה על 60% מהשכר הממוצע (בסעיף זה - שיעור מופחת).

(2)²⁵ היתה ההכנסה של עובד כאמור, בחודש פלוני, מהמקורות המפורטים בסעיף 12(2) לפקודת מס הכנסה, נמוכה 60% מהשכר הממוצע, יחול השיעור המופחת, על סכום הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 12(1) ו-8) לפקודה האמורה, השווה לסכום ההפרש שבין הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 12(2) לפקודה, לבין 60% מהשכר הממוצע.

(3) שר העבודה והרווחה רשאי להתקין תקנות לביצוע סעיף קטן זה.

343. דמי ביטוח מופחתים

[162]

השר רשאי לקבוע כי מעביד שאישר לכך ישלם דמי ביטוח מופחתים לענין סעיף 340 כפי שיקבע, ובלבד שנתמלאו בו תנאים אלה :

(1) הוא מעביד לפחות חמש מאות עובדים ;

(2) הוא חייב, בתוקף חוק, הסכם קיבוצי או חוזה עבודה, לשלם לעובדים שכר בעד הזמן שבעדו משתלמים דמי פגיעה בעבודה לפי סעיף 92, וסך כל השכר אינו קטן מדמי הפגיעה (להלן - תמורת דמי פגיעה).

²⁰ ס' 342(ה)(3) - בנוסח המקורי "חובת מעביד לנכות דמי ביטוח בשיעור החל, לפי טור ה' בלוח י', על הכנסת עובד העולה על מחצית השכר הממוצע, גם מהכנסת העובד שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע, אם העובד מועסק אצל מעביד נוסף".

בתי' 82, ת"ת 1.1.2006, הוחלף לנוסח דלעיל. הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.

²¹ ס' 342(ו)(4) - בתי' 82, ת"ת 1.1.2006, במקום "בטור ה'" בא "בטור ד'". הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.

²² ס' 342(ה) - נוסף בתי' 186, ת"ת 1.7.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהוראות המבוא.

²³ ס' 342(ו) - נוסף בתי' 12, ת"ת 1.1.97, בנוסח דלעיל.

²⁴ ס' 342(ו)(1) - בתי' 82, ת"ת 1.1.2006, במקום "מחצית השכר הממוצע" בא "מ-60% מהשכר הממוצע". הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.

²⁵ ס' 342(ו)(2) - בתי' 82, ת"ת 1.1.2006, במקום "ממחצית השכר הממוצע" בא "מ-60% מהשכר הממוצע" ובמקום "מחצית השכר הממוצע" בא "60% מהשכר הממוצע". הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.

(א) יראו כהכנסתו החודשית של עובד את הכנסתו בעד החודש שקדם ל-1 בחודש שבו חל מועד התשלום, מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה; ואולם -

(1)²⁶ אם הוא חבר קיבוץ שיתופי כאמור בסעיף 3, יראו כהכנסתו החודשית את צירופם של כל אלה:

(א) שווי השירותים שנותן קיבוץ שיתופי מכוח החברות בו לחבריו ולמי שהחברים היו זכאים בעדם בשנה השוטפת לנקודת זיכוי לפי סעיף 37 לפקודת מס הכנסה או לנקודות קצבה לפי סעיף 40 לאותה פקודה, כשהוא מחולק במספר כלל החברים בקיבוץ השיתופי בסוף אותה שנה; בפסקה זו -

"טובת הנאה" - לרבות בריכה, חדר אוכל, ארוחות, מכבסה, גן ילדים, לימודים, חוגים, רכב, ארנונה, טלפון נייד ונייד;

"שווי דיור" - שווי של 7.5% אחוזים מהסכום כאמור בפסקה (3) להגדרה הסכום הבסיסי, בכל אחד מחודשי השנה בעד כל חבר בקיבוץ השיתופי, כפול מספר חברי הקיבוץ השיתופי בסוף אותה שנה;

"שווי שירותים" - שווי הדיור, ועלותן לקיבוץ של אספקת המחיה וטובות הנאה אחרות, שהקיבוץ סיפק אותן או שילם בעדן, לחבריו, אף אם מקורן בסכומים פטורים ממס לפי הוראות פקודת מס הכנסה או בסכומים פטורים מדמי ביטוח;

(ב) פחת ציוד צרכני מחולק במספר כלל החברים בקיבוץ השיתופי בסוף אותה שנה; בפסקה זו, "פחת ציוד צרכני" - 90% מהוצאות הפחת על נכסי הקיבוץ השיתופי, הנמצאים, במישרין או בעקיפין, בבעלותו של הקיבוץ השיתופי, או בבעלות משותפת של חבריו, ואשר לא משמשים לצורכי ייצור הכנסה, ואם נעשה בהם שימוש מעורב - הוצאות הפחת על החלק שאינו משמש לייצור הכנסה, והכול למעט נכסים כאמור שייעודם למגורים בלבד;

(ג) סכום שאילו חבר הקיבוץ השיתופי היה עובד אצל מעסיק, המעסיק היה מנכה בשנה השוטפת מהכנסת העבודה שלו לזכות קופת גמל כמשמעותה בסעיף 180, ולעניין זה תהיה הכנסת העבודה הסכום המתקבל לפי פסקת משנה (א) בתוספת סכום הניכוי כאמור;

(ד) סכום שאילו חבר הקיבוץ השיתופי היה עובד אצל מעסיק, המעסיק היה מנכה בשנה השוטפת מהכנסת העבודה שלו לפי דיני מס הכנסה, ולעניין זה תהיה הכנסת העבודה הסכום המתקבל מצירוף הסכומים לפי פסקאות משנה (א) עד (ג), בתוספת סכום הניכוי כאמור;

(2) אם הוא בן משפחה העובד במפעל של קרוב כאמור בסעיף 1, יראו כהכנסתו את הסכום שהיו רואים כהכנסתו של אדם שאת מקומו הוא ממלא.

(ב) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע סוגים נוספים של תשלומים, טובות הנאה או קצובות שנתן מעסיק במישרין או בעקיפין לעובד, המהווים הכנסה החייבת במס לפי פקודת מס הכנסה, שייחשבו כהכנסה לענין סעיף זה.

²⁶ ס' 344(א)(1) - הוחלף בת' 186, ת"ת 1.7.17 לנוסח דלעיל. עד להחלפה היה הנוסח: "אם הוא חבר אגודה שיתופית העובד במפעל האגודה, תוערך הכנסתו בהתאם להוראות השר בתקנות".

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות משלימות בדבר חישוב ההכנסה לענין סעיף זה.

(ד)²⁷ השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות נוספות לענין הכנסתו של חבר קיבוץ שיתופי ואופן חישובה.

344א. חישוב הכנסתו של חבר קיבוץ מתחדש²⁸

(א) חבר קיבוץ מתחדש שמתקיים בו האמור בסעיף 3א(א) יראו את תקציב החבר המגולם שלו כהכנסתו החדשית של עובד ויחולו לגביה ההוראות החלות על הכנסת עובד, ואולם לא יראו כהכנסה כאמור סכומים שקיבל החבר מתוך יתרת רווחי הקיבוץ, ולגבי סכומים אלה יחולו הוראות סעיף קטן (ד); שיעור דמי הביטוח של חבר קיבוץ מתחדש כאמור יהיה כאמור בסעיף 337(א)(1) למעט השיעור הנקוב בפרט 6 בלוח י'.

(ב) חבר קיבוץ מתחדש שמתקיים בו האמור בסעיף 3א(ב) יראו כהכנסתו לענין דמי ביטוח את ההכנסה שהתקבלה מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה, בהתאם למעמדו כעובד, כעובד עצמאי או כמי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, לפי הענין.

(ג) חבר קיבוץ מתחדש שמשולם לו תשלום מכוח תקנה 2 או 3 לתקנות האגודות השיתופיות (ערבות הדדית בקיבוץ מתחדש), התשס"ו-2005 יראו תשלום כאמור כהכנסה מהמקורות הקבועים בסעיף 2(5) לפקודת מס הכנסה; שיעורי דמי הביטוח יהיו כקבוע בטור ד' שבלוח י' לענין ניכוי משכר עובד, למעט השיעור הנקוב בפרט 6 בטור האמור.

(ד) נוסף על הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), לחבר קיבוץ מתחדש שחלות לגביו הוראות אותם סעיפים קטנים, כולן או מקצתן, והוא עובד או עובד עצמאי או שחלות עליו הוראות סעיף 3א(א), תיחס הכנסה שנתית בסכום חלקו ביתרת רווחי הקיבוץ המשולמת, ויראו אותה כהכנסה מהמקורות המנויים בסעיף 1(2) לפקודת מס הכנסה, ויחולו על הכנסה זו הוראות סעיף 345.

(ה) נוסף על הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), לחבר קיבוץ מתחדש שחלות לגביו הוראות אותם סעיפים קטנים, כולן או מקצתן, הוא אינו עובד ואינו עובד עצמאי, ולא חלות עליו הוראות סעיף 3א(א) תיחס הכנסה שנתית בסכום חלקו ביתרת רווחי הקיבוץ המשולמת, ויראו אותה כהכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה, שאינה הכנסה מעבודה כעובד או כעובד עצמאי.

(ו) נוסף על הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ה) לחבר קיבוץ מתחדש שחלות לגביו הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג) כולן או מקצתן, תיחס הכנסה שנתית בסכום השווה ליתרת רווחי הקיבוץ שלא שולמה, כשהיא מחולקת במספר חברי הקיבוץ המתחדש, ויראו אותה כהכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה, שאינה הכנסה מעבודה כעובד או כעובד עצמאי; הכנסה לפי סעיף קטן זה, לא תובא בחשבון לענין מבחני הכנסה לפי פרקים ה', ט', ט"ו, י"ו-י"א, לפי סעיפים 310(ג) ו-387 ולפי הסכם שנערך לפי הוראות סעיף 9.

(ז) על חבר קיבוץ מתחדש שאינו עובד ואינו עובד עצמאי יחולו הוראות סעיף 348.

(ח) בסעיף זה -

"טובת הנאה" - לרבות בכסף, בשווה כסף, במוצר או בשירות;

"יתרת רווחי הקיבוץ" - ההכנסה החייבת של קיבוץ מתחדש, כהגדרתה בסעיף 60א(א) לפקודת מס הכנסה, בשנת מס, בניכוי סך הכנסות חברי הקיבוץ המתחדש ששולמו בגינן דמי ביטוח, ובניכוי ההכנסות הפטורות מתשלום דמי ביטוח לפי הוראות חוק זה;

²⁷ ס' 344(ד) - נוסף בת' 186, ת"ת 1.7.17. ראו הוראות תחולה, תחילה ומעבר בהערות המבוא.

²⁸ ס' 344א - נוסף בת' 186, ת"ת 1.7.17. ראו הוראות תחולה, תחילה ומעבר בהערות המבוא.

"יתרת רווחי הקיבוץ המשולמת" - הסכום מתוך יתרת רווחי הקיבוץ ששולם בפועל לחברי הקיבוץ בשנת המס ;

"יתרת רווחי הקיבוץ שלא שולמה" - יתרת רווחי הקיבוץ בניכוי יתרת רווחי הקיבוץ המשולמת ;

"תקציב חבר" - סכומים שקיבל חבר קיבוץ מתחדש או שקיבל קרובו שאינו חבר בשל היותו קרובו, בחודש, בעד עבודתו, ולרבות כל טובת הנאה החייבת במס על פי דין, שניתנה לו על ידי הקיבוץ, למעט טובת הנאה הניתנת על ידי הקיבוץ לכלל חבריו ;

"תקציב חבר מגולס" - תקציב חבר בתוספת דמי ביטוח ודמי ביטוח בריאות כמשמעותם בחוק ביטוח בריאות, שהיתה חובה לשלם בעד החבר בשל תקציב החבר ובתוספת סכום המס שהיה עליו לשלם כדי שיוותר לו תקציב חבר, אילו היתה זו הכנסתו היחידה ; חישוב תוספת סכום המס, דמי הביטוח ודמי ביטוח בריאות כאמור ייעשה בהתאם להכנסה שהופקה או נצמחה בידי אותו חבר, ושיעורי המס החלים לגביה.

345. חישוב הכנסתו השנתית של מבוטח אחר

[164]

(א) עובד עצמאי יראו כהכנסתו השנתית את הכנסתו מהמקורות המפורטים בפסקאות (1) ו- (8) של סעיף 2 לפקודת מס הכנסה, ומי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי יראו כהכנסתו השנתית את הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2 האמור, והכל - בשנת המס שבעדה משתלמים דמי הביטוח (להלן - השנה השוטפת), ולאחר שנוכו ההוצאות הקשורות במישרין בהשגת ההכנסה.

(ב)

(1) ההכנסה בשנה השוטפת תיקבע על פי השומה הסופית של ההכנסה כאמור לאותה שנה לפני כל פטור, ניכויים וזיכויים לפי פקודת מס הכנסה (להלן - ההכנסה בשומה), בהפחתת סכומים אלה :

(א)²⁹ סכומי דמי ביטוח ומס מקביל המותרים בניכוי מההכנסה בשומה לפי סעיף 47א לפקודת מס הכנסה ובלבד שלא חלות עליו ההוראות לעניין סכום הניכוי לבעל עסק זעיר כהגדרתו בסעיף 87ב לפקודת מס הכנסה ;

(ב) סכום שהותר בניכוי לפי סעיף 47(ב) לפקודת מס הכנסה ;

ואולם כל עוד לא נערכה שומה סופית כאמור ישולמו מקדמות על חשבון דמי הביטוח בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות, ודין המקדמות לענין חוק זה כדין דמי ביטוח ; בתקנות כאמור ייקבעו גם התנאים והכללים שלפיהם תקודם הכנסה של שנות כספים קודמות, כפי שנקבעה בתקנות, לצורך תשלום המקדמות בשנה השוטפת.

(2) לגבי מבוטח שלא נערכה לו שומה כאמור והוא חייב על פי התקנות להגיש דין וחשבון על הכנסתו, תיקבע ההכנסה לפי הדין וחשבון של המבוטח בכפוף להוראות סעיפים 347 ו- 357 עד 359, ואולם אם נערכה השומה למבוטח לאחר מכן, תיקבע הכנסתו על פיה ויראו את התשלומים ששילם על פי הדין וחשבון או על פי קביעה מכוח סעיפים 357 או 358 כמקדמות.

(3) השר יקבע -

(א) תנאים וכללים שלפיהם שומה עצמית כמשמעותה בסעיף 145(א) לפקודת מס הכנסה (להלן - שומה עצמית), תיחשב כשומה סופית ;

²⁹ . ס"ק 345(ב)(1)(א) - בת' 237, ת"ת 1.1.24, נוספה הסיפא החל במילים "ובלבד שלא חלות עליו ההוראות..."

(ב) נסיבות שבהן תיחשב ההכנסה בשנה השוטפת, שלפיה שולמו מקדמות כאמור בפסקאות (1) או (2), כהכנסה לפי שומה סופית.

(ג)

(1) נקבעה ההכנסה לשנת מס פלונית על פי השומה הסופית כאמור, והתברר כי שולמו מקדמות בסכום קטן מסכום דמי הביטוח שהמבוטח היה חייב בתשלומם לפי אותה שומה, יהיה המבוטח חייב לשלם את הפרש דמי הביטוח, לאחר ניכוי הפרש המגיע בשל גמלה שחושבה מחדש על בסיס השומה הסופית כאמור, לרבות הפרשי הצמדה עליהם, ודינם יהיה כדין דמי ביטוח.

(2) השר יקבע כללים לחישוב הפרש דמי הביטוח, הפרש המגיע בשל גמלה שחושבה מחדש על בסיס השומה הסופית והפרשי הצמדה עליהם, בשים לב לדרך תשלום המקדמות במהלך אותה שנת מס, וכן מועדים והוראות לתשלומם; בכללים כאמור רשאי השר לקבוע תנאים לפטור מתשלום הפרש דמי ביטוח.

(3) לא שילם המבוטח את הסכום שנדרש לשלם לפי פסקה (1) במועד שנקבע לתשלומו לפי פסקה (2), יחולו על סכום זה הוראות סעיף 364.

(ד) הוראות סעיף קטן (ג) וסעיף 362(א) (3) יחולו גם על הכנסה שנקבעה לשנת מס פלונית על פי שומה עצמית.

(ה) מבוטח שלא נערכה לו שומה כאמור ולא הגיש דין וחשבון על הכנסתו ואף לא נקבע הסכום המגיע כדמי ביטוח בהתאם לסעיף 357, ישלם מקדמה כאילו הכנסתו היתה הסכום המזערי האמור לגביו בלוח י"א או ההכנסה האחרונה שעל פיה חושבו לאחרונה המקדמות שהוא חייב בהן, כשהיא מקודמת כאמור בסעיף קטן (ב) (1), לפי הגבוהה ביניהן.

(ו) בתקנות לפי סעיף זה רשאי השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, לקבוע הוראות מיוחדות לגבי -

(1) מבוטח הרשאי לנהל במטבע חוץ פנקסי חשבונות כאמור בסעיף 130א לפקודת מס הכנסה, והכנסה שנקבעה לפי פנקסי חשבונות כאמור;

(2) מבוטח שהוראות פטור לפי סעיף 351(יא) חלות עליו או עשויות לחול עליו;

תקנות כאמור יכול שייקבעו לגבי כלל המבוטחים כאמור בפסקאות (1) או (2) או לגבי חלק מהם, ויכול שייקבעו הוראות שונות לגבי סוגים מהם.

345. הקצאת מניות³⁰

(א) בסעיף זה -

"הכנסה" - הכנסה, שלפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה רואים אותה כהכנסה לפי פסקאות (1) או (2) בסעיף 2 לפקודה האמורה;

"חייב בתשלום בעד עצמו" - מי שחייב בתשלומי דמי ביטוח לפי הוראות סעיף 342(א);

"מועד חיוב" - המועד שנקבע לחיוב במס לפי הוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה.

(ב) הכנסה של עובד או של חייב בתשלום בעד עצמו, יראו אותה כהכנסתו של העובד או כהכנסתו של החייב בתשלום בעד עצמו, לפי הענין, במועד החיוב במס שנקבע לפי הוראות

³⁰ ס' 345 - נוסף בת' 56, ת"ת 1.1.03, בנוסח דלעיל. הוראת תחולה קובעת כי הסעיף יחול על הכנסה שהופקה או שנצמחה בשנת המס 2003 ואילך, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת בחוק זה. עוד נקבע כי: "סעיף 345 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, כנוסחו בסעיף 88 לחוק זה, יחול על הקצאת מניות לעובדים לפי תכנית שהחברה המעבידה בחרה בה ביום התחילה ואילך ובהקצאת מניות שלא באמצעות נאמן - על הקצאת מניות לעובדים ביום התחילה ואילך".

סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, ולענין הוראות סעיף 342(א) יהיה מעבידו של העובד מי שהיה מעבידו בעת ההקצאה כמשמעותה בסעיף 102 לפקודת מס הכנסה.

(ג)³¹ לענין הוראות סעיף 344(א), הכנסה שלפי הוראות סעיף קטן (ב) יש לראותה כהכנסתו של העובד, תיווסף להכנסתו החודשית, ולענין זה יחולו ההוראות שנקבעו לפי סעיפים 352 ו-353.

(ד) שר העבודה והרווחה רשאי לקבוע תנאים, מועדים, כללים והוראות לענין תשלום דמי ביטוח לפי סעיף זה.

(ה)³²

(1) לענין דמי ביטוח המשתלמים לפי הוראות סעיף זה בעד תקופה שמיום כ"ז בטבת התשס"ג (1 בינואר 2003) עד ליום ו' בטבת התשס"ד (31 בדצמבר 2003) (בסעיף קטן זה - תקופת הוראת השעה), לא יבוא בחשבון סכום ההכנסה של המבוטח העולה על סכום השווה לחמש פעמים השכר הממוצע בעד כל אחד מהחודשים בתקופת הוראת השעה, לגבי עובד ולגבי החייב בתשלום בעד עצמו - הסכום האמור כשהוא מוכפל ב-12, בעד תקופת הוראת השעה;

(2) סעיף קטן זה יעמוד בתוקפו בתקופת הוראת השעה.

345. הכנסה מפנסיה מוקדמת³³

(א) בסעיף זה, "פנסיה מוקדמת" - קצבה המשתלמת מכוח חיקוק או הסכם עבודה לעובד או למי שהיה עובד, בטרם הגיעו לגיל הפרישה, לאחר שפרש מעבודתו פרישה מוחלטת או חלקית, לרבות קצבה המשתלמת כאמור בשל נכות או אבדן כושר עבודה, מלא או חלקי.

(ב) מבוטח לפי פרק י"א (בסעיף זה - מבוטח) שמשלמת לו פנסיה מוקדמת, חייב בתשלום דמי ביטוח ממלוא סכום הפנסיה המוקדמת המשתלמת לו, בכפוף להוראות סעיף קטן (ג); שיעור דמי הביטוח מסכום הפנסיה המוקדמת יהיה, על אף הוראות סעיף 337(א)(2), כקבוע בטור ד' שבלוח י' לענין ניכוי משכר עובד, למעט השיעור הנקוב בפרט 6 בטור האמור.

(ג)

(1) עלה סכום הפנסיה המוקדמת שמשלמת למבוטח על ההפרש שבין ההכנסה המרבית הקבועה לגביו בלוח י"א לבין שאר הכנסותיו החייבות בתשלום דמי ביטוח, יובא בחשבון, לענין תשלום דמי הביטוח לפי הוראות סעיף זה, סכום הפנסיה המוקדמת שאינו עולה על ההפרש האמור.

(2) פחת סכום הפנסיה המוקדמת שמשלמת למבוטח מההכנסה המזערית הקבועה בפרט 3 בלוח י"א, ישתלמו דמי הביטוח לפי הוראות סעיף זה מסכום השווה להכנסה המזערית האמורה, ובלבד שאין למבוטח הכנסה אחרת שבעדה משתלמים דמי ביטוח.

(ד) מי שמשלם פנסיה מוקדמת ינכה את דמי הביטוח לפי סעיף זה מהפנסיה המוקדמת, במקור, ויעבירם למוסד במועד התשלום החל לגבי עובד לפי הוראות סעיף 353.

(ה)³⁴

³¹ ס' 345א(ג) - נוסף בת' 56, ת"ת 1.1.03, בנוסח: "לענין הוראות סעיף 344(א), ייווסף להכנסתו החודשית של עובד החלק ה-12 של ההכנסה שלפי הוראות סעיף קטן (ב) יש לראותה כהכנסתו של העובד, בעד כל אחד מהחודשים שבשנת המס שבה חל מועד החיוב".

בתיקון לת' 56, ת"ת 1.1.03, הוחלף לנוסח דלעיל. ר' הערת שוליים לתיקון 56.

³² ס' 345א(ה) - נוסף בתיקון לת' 56, ת"ת 1.1.03, בנוסח דלעיל. ר' הערת שוליים לתיקון 56.

³³ ס' 345ב - נוסף בת' 68, ת"ת 1.1.04, בנוסח דלעיל. ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 68.

³⁴ ס' 345ב(ה) - בת' 82, ת"ת 1.1.2006, בפסקה (1) ו-(2), במקום "מחצית השכר הממוצע" בא "60% מהשכר הממוצע" ובפסקה (2) במקום "ממחצית השכר הממוצע" בא "מ-60% מהשכר הממוצע". הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח המשתלמים ממועד התחילה ואילך.

(1) מבוטח שמשלמת לו פנסיה מוקדמת שהוא גם עובד או עובד עצמאי, לא יחולו לגבי הכנסתו מפנסיה מוקדמת שיעורי דמי הביטוח החלים לפי לוח י' על חלק ההכנסה של עובד שאינו עולה על 60% מהשכר הממוצע (בסעיף קטן זה - שיעור מופחת).

(2) היתה ההכנסה של מבוטח כאמור בפסקה (1) בחודש פלוני, מהמקורות המפורטים בסעיף 2(1), (2) ו-8) בפקודת מס הכנסה, נמוכה 60% מהשכר הממוצע, יחול השיעור המופחת על סכום הכנסתו מפנסיה מוקדמת, השווה לסכום הפרש שבין הכנסתו מהמקורות האמורים לבין 60% מהשכר הממוצע.

(ו) השר רשאי, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, לקבוע כללים, תנאים ומועדים שיחולו לענין תשלום דמי הביטוח לפי סעיף זה וחישובם, לרבות חובת דיווח וניכוי דמי ביטוח מפנסיה מוקדמת, ורשאי השר לקבוע כאמור הוראות השונות מהוראות סעיף זה.

346. חישוב הכנסתו של מבוטח ברשות

[165]

על אף הוראות סעיף 345, מי שהמוסד ביטח אותו על פי בקשתו, יראו כהכנסתו השנתית את ההכנסה כפי שנקבעה בתקנות.

347. סמכות קביעה

[166]

מבוטח שהיה עובד או עובד עצמאי או שלא היה עובד ולא עובד עצמאי, ועבר מאחד הסוגים למשנהו, רשאי פקיד גביה ראשי שהמוסד מינהו לכך לקבוע את הסכום המגיע כדמי ביטוח על בסיס מקור הכנסתו בתקופת התשלום ולחייב בתשלום או בתשלום מקדמות.

348. סכום מרבי, סכום מזערי וסכום שלא יובא בחשבון³⁵

[167, 167ב]

(א) לענין דמי ביטוח המשתלמים לפי הוראה מהוראות סעיף 335 לא יובא בחשבון סכום ההכנסה של המבוטח העולה על הסכום המרבי המתקבל לפי האמור בלוח י"א.

(א1)³⁶ לענין דמי ביטוח המשתלמים לפי הוראות סעיף 335, לא תובא בחשבון ההכנסה של מבוטח מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה, שאינה הכנסה מעבודתו כעובד או כעובד עצמאי, אשר אינה פטורה מתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 350 ואינה עולה על סכום השווה ל-25% מהשכר הממוצע.

(ב) מבוטח שאין לו הכנסה או שהכנסתו אינה מגיעה לסכום המזערי האמור לגביו בלוח י"א, ישתלמו בעדו דמי הביטוח כאילו הכנסתו היתה הסכום המזערי האמור.

(ג) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לשנות בצו את הסכומים המזעריים האמורים בלוח י"א.

(ד) מבוטח שקיבל דמי אבטלה לחודש מלא לפי פרק ז', ישלם דמי ביטוח כאילו היתה הכנסתו הסכום המזערי הקבוע בפרט 3 שבלוח י"א.

³⁵ 348 - כותרת שוליים - בת' 103, ת"ת 1.1.08, במקום "סכום מרבי וסכום מזערי" בא "סכום מרבי, סכום מזערי וסכום שלא יובא בחשבון".

סי' 348 - לתקופה 31.12.03-1.7.02, ר' הוראת שעה בהערות מבוא לת' 48.

³⁶ סי' 348(א1) - נוסף בת' 103, ת"ת 1.1.08, בנוסח דלעיל. הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על קצבאות מאוצר המדינה ועל דמי ביטוח המשתלמים מיום התחילה ואילך.

(ה)³⁷ מתנדב בשירות לאומי או בהתנדבות קהילתית, משרת בשירות לאומי-אזרחי, תלמיד במוסד תורני או בישיבה, או מי שמשרת בשירות אזרחי כהגדרתו בסעיף 6(א) לחוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, התשס"ב-2002, שאין לו הכנסה או שהכנסתו אינה מגיעה לסכום המזערי האמור בפרט 3 בלוח י"א, יראו כאילו הכנסתם היתה הסכום המזערי האמור.

349. שינוי לוח י"א³⁸

[167א]

השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לשנות או להחליף את לוח י"א.

350. הכנסות פטורות מדמי ביטוח

[168]

(א) לענין תשלום דמי ביטוח לא יראו כהכנסה -

(1)³⁹ גמלה לפי חוק זה, למעט דמי לידה וגימלה לשמירת הריון המשתלמים לפי פרק ג' למעט דמי פגיעה לפי פרק ה' ולמעט גמלה לפי פרק ח' או פרק י"ב;

(2) גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה;

(3) תגמול נכות או שאירים המשתלם למבוטח מכוח חוק של מדינת חוץ שאישר השר לענין זה כחוק תגמולים;

(4) תגמולים לפי חוקי תגמולים אלה:

(א) חוק הנכים;

(ב) חוק משפחות חיילים;

(ג) חוק המשטרה;

(ד) חוק נכי המלחמה בנאצים;

(ה) חוק נכי רדיפות הנאצים;

(ו) חוק נפגעי פעולות איבה;

(ז)⁴⁰ חוק התגמולים לחסידי אומות העולם, התשנ"ה-1995;

(ח)⁴¹ חוק התגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992;

³⁷ ס' 348(ה) - בת' 88, ת"ת 1.9.06, במקום הריישא שנוסחה היה "בת המשרתת בשירות לאומי, בהתנדבות שאישר השר לפי פסקה (3)(ב) להגדרת "ילד" שבסעיף 238, ותלמיד" באה הריישא "מתנדב בשירות לאומי, וכן תלמיד". ר' הוראת מעבר בהערות מבוא לת' 88.

בת' 98, ת"ת 25.7.07, אחרי "מתנדב בשירות לאומי" נמחקה המילה "וכן" ואחרי "או בישיבה" בא "או מי שמשרת... התשס"ב-2002". הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על גמלה לפי הוראות פרק י"ג לחוק ועל דמי ביטוח לפי הוראות פרק ט"ו לחוק המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.
בת' 152, ת"ת 19.3.14 אחרי "מתנדב בשירות לאומי" נוסף: "משרת בשירות לאומי-אזרחי".
בת' 194, ת"ת 1.4.18 נוספו המילים "או בהתנדבות קהילתית".

³⁸ ס' 349 - כותרת שוליים - בת' 61 במקום "שינוי הסכום המרבי" בא "שינוי לוח י"א".

ס' 349 - לתקופה 1.7.02-31.12.03, ר' הוראת שעה בהערות מבוא לת' 48.

³⁹ ס' 350(א)(1) - בת' 2, ת"ת 1.11.95, אחרי "דמי לידה" בא "וגימלה לשמירת הריון".

בת' 61, ת"ת 1.6.03, אחרי "פרק ג" בא "למעט דמי פגיעה לפי פרק ה". ר' הוראות תחולה בסעיף 59(ח) להערות מבוא לת' 61.

⁴⁰ ס' 350(א)(4)(ז) - נוסף בת' 5, ת"ת 10.8.95, בנוסח דלעיל.

(ט)42 חוק לפיצוי נפגעי גזזת, התשנ"ד-1994;

(5) תגמולים לפי סעיפים 63 ו-63 לחוק שירות המדינה.

(6)43 הכנסה החייבת במס לפי הוראות סעיפים 125ב לפקודת מס הכנסה, שאינה הכנסה לפי סעיף 373א, וכן הכנסה החייבת במס לפי הוראות סעיף 125ג(ב) או (ג) לפקודת מס הכנסה;

(7)44 הכנסה מדמי שכירות שחלות עליה הוראות סעיף 122 לפקודת מס הכנסה, הכנסה מדמי שכירות מחוץ לישראל שחלות עליה הוראות סעיף 122א לפקודת מס הכנסה והכנסה שאינה הכנסה מעבודה כעובד או כעובד עצמאי, הפטורה ממס לפי כל דין, למעט הכנסה מפנסיה מוקדמת כהגדרתה בסעיף 345ב(א), ולמעט הכנסה שיקבע שר האוצר, בהסכמת שר הרווחה, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

(8)45 סיוע הניתן לניצול השואה לפי הרישה של סעיף 4(א)4 לחוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006 או לפי סעיף 64(ג) או 67 לחוק האמור, לרבות כפי שהוחל בסעיף 67ט לאותו חוק.

(9)46 גמול תעסוקה המשתלם למשתקם לפי הוראות חוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה), התשס"ז-2007.

(ב) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע בצו כל חוק אחר כחוק תגמולים לענין סעיף זה.

41 . ס' 350(א)4(ח) - נוסף בתי' 5, ת"ת 10.8.95, בנוסח דלעיל.

42 . ס' 350(א)4(ט) - נוסף בתי' 77, ת"ת 17.1.05, בנוסח דלעיל.

43 . ס' 350(א)6 - נוסף בתיקון לת' 56, ת"ת 1.1.03, בנוסח :
"6)

(א) הכנסה החייבת במס לפי הוראות סעיפים 125ב או 125ג(ב) או (ג) לפקודת מס הכנסה, שאינה הכנסה בידי בעל שליטה כהגדרתו בסעיף 9)32 לפקודה האמורה, המשתלמת לו על ידי חבר בני אדם שבשליטתו;
(ב) הוראות פסקה זו יעמדו בתוקפן בתקופה שמיום כ' בתמוז התשס"ב (1 ביולי 2002) עד יום ו' בטבת התשס"ד (31 בדצמבר 2003);

(ג) שר העבודה והרווחה, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי להאריך את התקופה האמורה בפסקת משנה (ב)."

ר' הוראת תחולה בהערות שוליים לסעיף 345א. ר' הערת מבוא לת' 56.

בתי' 76, ת"ת 1.1.04, נוסף בנוסח :

"הכנסה החייבת במס לפי הוראות סעיפים 125ב' או 125ג(ב), (ג) או (ד) לפקודת מס הכנסה, שאינה הכנסה בידי בעל שליטה, כהגדרתו בסעיף 9)32 לפקודה האמורה, המשתלמת לו על ידי חבר בני אדם שבשליטתו"
הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח בעד יום התחילה ואילך.

בתי' 103, ת"ת 1.1.08, הוחלף לנוסח דלעיל. הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על הקצבות מאוצר המדינה ועל דמי ביטוח בעד יום התחולה ואילך.

ס' 350(א)7 - נוסף בתי' 76, ת"ת 1.1.04, בנוסח :

"הכנסה מדמי שכירות מהשכרת דירת מגורים, הפטורה ממס לפי הוראות חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) (הוראת שעה), התש"ן-1990, וכן הכנסה מדמי שכירות שחלות עליה הוראות סעיף 122 לפקודת מס הכנסה"

הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח בעד יום התחילה ואילך.

בתי' 103, ת"ת 1.1.08, הוחלף לנוסח דלעיל. הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על הקצבות מאוצר המדינה ועל דמי ביטוח בעד יום התחילה ואילך.

ס' 350(א)8 - נוסף בתי' 84, ת"ת 3.1.06, בנוסח דלעיל.

בתי' 195 נקבע כי בתקופה שמיום 28.6.17 ועד 31.12.17 ייקרא במקום "סעיף 4(4)" - "סעיף 4(א)4", וכן כי בתקופה זו תתווסף לסופו הסיפא החל במילים "או לפי סעיף 64(ג)..."

45 . ס' 350(א)9 - נוסף בס"ח 2109, התשס"ז, עמ' 450 כהוראת שעה לתקופה מ-7.10.07 ועד 7.8.2012.

(א)⁴⁷ בכפוף להוראות סעיפים 53(ד) ו-97(ד), לא ישולמו דמי ביטוח בעד עובד בעד הזמן שבעדו מגיעים לו דמי פגיעה, תמורת דמי פגיעה, דמי לידה או תשלומים בקשר לשיקום מקצועי הניתן לפי סעיף 88, אלא מהסכום העולה על הסכום שהשתלם לו כדמי פגיעה, דמי לידה, תשלום בקשר לשיקום מקצועי או על הסכום שהיה משתלם לו כדמי פגיעה אילו לא קיבל תמורת דמי פגיעה, לפי העניין.

(ב)⁴⁸ לא ישולמו דמי ביטוח לפי סעיף 335(ב), (ה), (ז), (ח) ו-(ט) בעד הזמן שבעדו מגיעה למבוטח קצבת אזרח ותיק ובעד הזמן שלאחר הגיע המבוטח לגיל 70 בגבר, ובאישה - לגיל הקבוע, בהתאם לחודש לידתה, בחלק ד' בלוח א'1, בכפוף להוראות סעיף 245(ב), אף אם לא מגיעה לו קצבת אזרח ותיק.

(ג)⁴⁹ מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי החייב בתשלום דמי ביטוח בעד עצמו שהגיע לגיל הפרישה וטרם מגיעה לו קצבת אזרח ותיק, לא יהיה חייב בתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 335(ב), (ה), (ז), (ח) ו-(ט).

(ד)⁵⁰ לא ישולמו דמי ביטוח בעד הזמן שבעדו מגיעה למבוטח קצבת נכות לפי פרק ה' או לפי פרק ט' אם אין לו כל הכנסה אחרת, ולא ישולמו דמי ביטוח לפי סעיף 335(א), (ב), (ד), (ה), (ז), (ח) ו-(ט) בעד הזמן שבעדו מגיעה למבוטח לפי סעיף 105 או לפי סעיף 200 קצבה בשל דרגת נכות יציבה, או לפי סעיף 200 קצבה בשל דרגת נכות בלתי יציבה, שנקבעה לתקופה רצופה של שנה לפחות, והכל אף אם יש לו הכנסה אחרת.

(ה)⁵¹ בוטל.

(ו) לא ישולמו דמי ביטוח בעד הזמן שהמבוטח אינו עובד ואינו עובד עצמאי והוא אחד מאלה:

(1) תלוי לפי סעיף 130 שאינו מסוגל לכלכל עצמו ומשתלמת בעדו קצבת תלויים;

(2)⁵² תלוי לפי סעיף 247(3) שמשלמת בעדו קצבת שאירים או תוספת לקצבת אזרח ותיק.

(ז) לא ישולמו דמי ביטוח בעד הזמן שבעדו מגיעה לאדם גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, אם אין לו הכנסה אחרת באותה תקופה.

(ח)⁵³ מבוטחת לפי פרק ו' שהיא עקרת בית או אלמנה בת קצבה, כהגדרתן בסעיף 238, לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 335(ד).

⁴⁷ ס' 351(א) - בת' 61, ת"ת 1.6.03, במקום "סעיף 53(ד)" בא "סעיפים 53(ד) ו-97(ד)". ר' הוראת תחולה בסעיף 59(ח) להערות מבוא לת' 61.

בת' 104, ת"ת 1.1.08, אחרי "דמי פגיעה" בא "תמורת דמי פגיעה", וכן נוספה הסיפא המתחילה במילים "אלא מהסכום העולה...". הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על גמלאות ודמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.

⁴⁸ ס' 351(ב) - בת' 66, ת"ת 1.4.04, במקום "בגבר או לגיל 65 באשה" בא "בגבר, ובאישה - לגיל הקבוע, בהתאם לחודש לידתה, בחלק ד' בלוח א'1, בכפוף להוראות סעיף 245(ב)". ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 66.

בת' 192, ת"ת 27.8.17, הוחלף הביטוי "קצבת זקנה" בביטוי "קצבת אזרח ותיק".

⁴⁹ ס' 351(ג) - בת' 20, ת"ת 1.1.98, אחרי "מבוטח" בא, שאינו עובד ואינו עובד עצמאי". ר' הערות מבוא לת' 20. בת' 66, ת"ת 1.4.04, במקום "ומלאו לו בגבר 65 שנים ובאשה 60 שנים" בא "שהגיע לגיל הפרישה". ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 66.

בת' 192, ת"ת 27.8.17, הוחלף הביטוי "קצבת זקנה" בביטוי "קצבת אזרח ותיק".

⁵⁰ ס' 351(ד) - בת' 9, ת"ת 1.4.96, אחרי "בשל דרגת נכות יציבה" בא "או לפי סעיף 200... שנה לפחות, והכל". הוראת תחולה קובעת כי סעיף זה יחול לגבי דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.

⁵¹ ס' 351(ה) - בת' 104, ת"ת 1.1.08, בוטל הסעיף שנוסחו היה: "לא ישולמו דמי ביטוח בעד הזמן שבעדו מגיעה לעובד תמורת דמי פגיעה אלא מהסכום העודף על הסכום שהיה משתלם לו כדמי פגיעה אילו לא קיבל תמורת דמי פגיעה".

⁵² ס' 351(ו)(2) בת' 192, ת"ת 27.8.17, הוחלף הביטוי "לקצבת זקנה" בביטוי "לקצבת אזרח ותיק".

⁵³ ס' 351(ח) - בנוסח המקורי:

"(ח) מבוטחת לפי פרק ו' שהיא עקרת בית כמשמעותה בסעיף 241 או אלמנה הזכאית לקצבה כאמור בסעיף 242 לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 335(ד)".

(ט)⁵⁴ מבוטחת לפי פרק ט' שהיא עקרת בית או אלמנה בת קצבה, כהגדרתן בסעיף 238, לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 335(ז).

(י)⁵⁵ מבוטחת לפי פרק י' שהיא עקרת בית או אלמנה בת קצבה, כהגדרתן בסעיף 238, לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 335(ח).

(יא) מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, והכנסתו בשנת המס, או באותו חלק ממנה שבו היה מבוטח כאמור, אינה עולה על ההכנסה המזערית האמורה בפרט 3 בלוח י"א לגבי אותה תקופה, לא ישלם דמי ביטוח אם הוא -

(1) מקבל גמלה או תגמול האמורים בסעיף 350, למעט דמי אבטלה בעד חודש מלא - בעד התקופה שבה קיבל גמלה או תגמול כאמור, ואם הוא נכה הזכאי לקצבת נכות לפי פרק ט' - בעד תקופה שתחילתה בתאריך הקובע כמשמעותו בסעיף 195;

(2)⁵⁶ תושב ישראל שעלה לפי חוק השבות, או תושב ישראל שבידו אשרה ורישיון לשיבת קבע או אשרה ורישיון לשיבת ארעי בסוג א/5, לפי חוק הכניסה לישראל, שניתן לו סל קליטה מהמשרד לקליטת העליה - בעד תקופה שעד 12 חודשים מיום שעלה או מיום שנכנס לישראל על פי אשרה כאמור, לפי הענין;

(א2)⁵⁷ תלמיד במוסד חינוכי על יסודי או מי שמצוי בהכשרה מקצועית (בפסקה זו - תלמיד), חניך במכינה קדם צבאית או מתנדב בשנת שירות מיום שמלאו לו 18 שנים וכל עוד לא מלאו לו 21 שנים - בעד התקופה שבה הוא תלמיד, חניך או מתנדב, לפי הענין, ובלבד שהחל לשרת בשירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון או בשירות לאומי או בהתנדבות קהילתית לפני שמלאו לו 21 שנים; לענין זה -

"הכשרה מקצועית" - מסגרת לימודית מקצועית שהוכרה על ידי השר או מי שהוא הסמיכו לכך;

"מכינה קדם-צבאית" - כהגדרתה בחוק המכינות הקדם-צבאיות, התשס"ח-2008;

"מתנדב בשנת שירות" - מי שמשרת בהתנדבות בשירות למטרה ציבורית או לאומית שאישר השר לפי פסקה (4) להגדרה "ילד" שבסעיף 238, ושירותו הסדיר לפי חוק שירות ביטחון נדחה עקב שירותו בהתנדבות כאמור;

הוחלף בתיקון 7, ת"ת 1.1.96, לנוסח דלעיל. ור' הערות מבוא לתיקון 7.

⁵⁴ ס' 351(ט) - בנוסח המקורי:

"(ט) מבוטחת לפי פרק ט' שהיא עקרת בית כמשמעותה בסעיף 241 או שהיא אלמנה הזכאית לקצבה כאמור בסעיף 242, לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 335(ז) כל עוד אינה מבוטחת לפי פרק י"א".

הוחלף בתיקון 7, ת"ת 1.1.96, לנוסח דלעיל, ור' הערות מבוא לתיקון 7.

⁵⁵ ס' 351(י) - בנוסח המקורי:

"(י) מבוטחת לפי פרק י' שהיא עקרת בית כמשמעותה בסעיף 241 או שהיא אלמנה הזכאית לקצבה כאמור בסעיף 242, לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 335(ח) כל עוד אינה מבוטחת לפי פרק י"א".

הוחלף בתיקון 7, ת"ת 1.1.96, לנוסח דלעיל. ור' הערות מבוא לתיקון 7.

⁵⁶ ס' 351(יא)(2) - בת' 85, ת"ת 1.7.06, במקום "לפי חוק השבות" בא "לפי חוק השבות, או תושב ישראל שבידו אשרה ורישיון לשיבת קבע או אשרה ורישיון לשיבת ארעי בסוג א/5, לפי חוק הכניסה לישראל, שניתן לו סל קליטה מהמשרד לקליטת העליה" ובסופו באה הסייפא המתחילה במילים "או מיום שנכנס". ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 85.

⁵⁷ ס' 351(יא)(א2) - נוסף בת' 52, ת"ת 1.8.02, בנוסח דלעיל. הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח ודמי ביטוח בריאות בעד יום התחילה ואילך.

בת' 130, ת"ת 1.9.11, אחרי "מי שמצוי בהכשרה מקצועית" בא "(בפסקה זו - תלמיד), חניך במכינה קדם צבאית או מתנדב בשנת שירות". המילים "(בפסקה זו - תלמיד)" שהופיעו אחרי "21 שנים" נמחקו, ובמקום "לומד" בא "תלמיד, חניך או מתנדב לפי הענין" ובמקום הסייפא שנוסחה היה:

"[נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן - חוק שירות ביטחון), או בשירות לאומי בהתנדבות כמשמעותו לפי פסקה 3(ב) להגדרה "ילד" שבסעיף 238, לפני שמלאו לו 21 שנים;

לענין זה, "הכשרה מקצועית" - מסגרת לימודית מקצועית שהוכרה על ידי השר או מי שהסמיכו לכך;";

באה הסייפא המתחילה במילים "או בשירות לאומי בהתנדבות...". הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על פטור מתשלום דמי ביטוח בעד התקופה שמיום התחילה ואילך.

בת' 194, ת"ת 1.4.18, הוחלף הביטוי "בשירות לאומי בהתנדבות" בביטוי "בשירות לאומי או בהתנדבות קהילתית".

”שירות לאומי בהתנדבות”⁵⁸ - (בוטלה).

(ב2)⁵⁹ מבוטח לפי פרק י”א - בעד תקופה שלא תעלה על שנים עשר חודשים, ובלבד שהחל לשרת בשירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון, או בשירות לאומי או בהתנדבות קהילתית, לפני שמלאו לו 21 שנים (בפסקה זו - מתגייס).

(ג2)⁶⁰

(א) מי שסיים שירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון, למעט שירות צבאי לפי התחייבות לשירות קבע, אף אם שוחרר כדין לפי תום התקופה שהוא חייב בה לפי החוק האמור, ובלבד ששירת שני שלישים לפחות מהתקופה האמורה ולא שוחרר בגלל אי התאמה שיש עמה התנהגות רעה חמורה כפי שנקבע בפקודות הצבא, כהגדרתן בחוק השיפוט הצבאי, התשט”ו-1955, וכן מי ששוחרר מטעמי בריאות או מחמת נכות כמשמעותה בחוק הנכים - בעד שני החודשים הראשונים שלאחר סיום השירות;

(ב)⁶¹ מי שסיים שירות כמשרת בשירות לאומי-אזרחי או כמתנדב בשירות לאומי או בהתנדבות קהילתית, ובלבד ששירת שנתיים לפחות או ששירותו נפסק בשל פגיעה תוך כדי השירות ועקב השירות שבשלה הוא זכאי לגמלאות לפי פרק י”ג - בעד שני החודשים הראשונים שלאחר סיום השירות;

(ג)⁶² משרד הביטחון והמשרד כהגדרתו בחוק שירות אזרחי ימסרו למוסד רשימה של מסיימי שירות כאמור בפסקאות משנה (א) ו-(ב);

(3) פטור מתשלום דמי ביטוח, לפי כללים ומבחנים שקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה - בעד תקופה שקבעו כאמור.

352. תקנות בדבר הכנסות מסויימות

[170]

השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע -

- (1) הוראות מיוחדות בדבר תשלום או פטור מתשלום של דמי ביטוח, כולם או מקצתם, מהכנסה שמקורה בבנוסים, מהכנסה המשתלמת שלא בכסף או שלא במישרין בידי מעביד לעובדו ומתשלום שהוא נוסף לשכר החודשי הרגיל כפי שהוגדר בתקנות;
- (2) הוראות וכללים דרך כלל או לסוגים של מבוטחים, שלפיהם, על אף הוראות סעיף 344, לענין דמי ביטוח, הכנסה פלונית לא תובא בחשבון, או תובא בחשבון לענין דמי ביטוח אף שאינה חייבת במס לפי פקודת מס הכנסה.

סימן ג': תשלומים ודו"חות

⁵⁸ בת' 194, ת"ת 1.4.18 נמחקה ההגדרה "שירות לאומי בהתנדבות". קודם למחיקתה, היה נוסחה: "שירות לאומי בהתנדבות"⁵⁸ - כמשמעותו לפי פסקה (3)(ב) להגדרה "ילד" שבסעיף 238.

⁵⁹ ס' 351(יא)(ג2) - נוסף בת' 52, ת"ת 1.8.02, בנוסח דלעיל. הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח ודמי ביטוח בריאות בעד יום התחילה ואילך.

בת' 194, ת"ת 1.4.18 הוחלפו המילים "בהתנדבות כמשמעותו לפי פסקה (3)(ב) להגדרה "ילד" שבסעיף 238" במילים "או בהתנדבות קהילתית".

⁶⁰ ס' 351(יא)(ג2) - נוסף בת' 160, ת"ת 1.4.15. הוראת תחולה קובעת כי הוא יחול על תשלום דמי ביטוח לאומי המגיעים בעד יום 21.12.14 ואילך.

⁶¹ ס' 351(יא)(ג2)(ב) - בת' 194, ת"ת 1.4.18 נוספו המילים "או בהתנדבות קהילתית".

⁶² ס' 351(יא)(ג2)(ג) - בת' 194, ת"ת 1.4.18 במקום "והמשרד הממונה על שטח הפעולה "השירות האזרחי-לאומי" בא: "והמשרד כהגדרתו בחוק שירות אזרחי".

(א)⁶³ מועד התשלום של דמי הביטוח יהיה, לגבי עובד - היום ה-15 בחודש שאחרי תקופת התשלום, ולגבי כל מבוטח אחר - היום ה-15 בחודש של תקופת התשלום; השר רשאי לקבוע מועדים אחרים במקום המועדים שבסעיף זה, לכלל המבוטחים או לחלק מהם, ולכלל דמי הביטוח או לחלק מהם.

(ב)⁶⁴ מועד תשלום שנקבע לפי סעיף קטן (א) יידחה, אם בחמשת הימים שקדמו למועד האמור היו לפחות שלושה ימי מנוחה, והוא יהיה ביום החול הרביעי שמתום ימי המנוחה הבאים ברצף; לענין זה, "ימי מנוחה" - ימי המנוחה הקבועים במדינת ישראל כמשמעותם בסעיף 18א(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, וכן חול המועד.

354. זקיפת תשלומים⁶⁵

(א) בסעיף זה -

"חוב דמי ביטוח" - סכום חוב דמי ביטוח של החייב לרבות הפרש דמי הביטוח ותוספת החלים לפי סעיף 345(ג);

"קנס" - סכום הקנס שחושב לפי סעיף 364(א)(1) החל על חוב דמי הביטוח;

"תוספת" - סכום התוספת שחושב לפי סעיף 364(א)(2), החל על חוב דמי הביטוח;

"חוב כולל" - סכום השווה לצירוף של חוב דמי ביטוח וכן הקנס והתוספת החלים עליו.

(ב)

(1) כל תשלום ששולם על חשבון דמי ביטוח ייזקף כנגד חוב כולל שמועד תשלומו הוא המוקדם ביותר מבין החובות הכוללים של החייב - השווה לסכומו של כל תשלום כאמור (להלן - החוב הכולל המוקדם ביותר);

(2) שולם תשלום על חשבון דמי ביטוח בסכום נמוך מסכום החוב הכולל המוקדם ביותר, ייזקף סכום התשלום כנגד חוב דמי הביטוח, הקנס והתוספת שבחוב הכולל המוקדם ביותר כמפורט להלן:

(א) לחוב דמי הביטוח - החלק שיחסו לתשלום כיחס של חוב דמי הביטוח לחוב הכולל המוקדם ביותר;

(ב) לקנס - החלק שיחסו לתשלום כיחס של הקנס לחוב הכולל המוקדם ביותר;

(ג) לתוספת - החלק שיחסו לתשלום כיחס של התוספת לחוב הכולל המוקדם ביותר.

⁶³ סי' 353(א) - בת' 22, ת"ת 16.2.98, סומן סעיף 353 המקורי כ-(א).

⁶⁴ סי' 353(ב) - בת' 22, ת"ת 16.2.98, נוסף בנוסח דלעיל.

⁶⁵ סי' 354 - בנוסח המקורי:

"כל תשלום על חשבון דמי ביטוח ייזקף לפי סדר זה:

(1) כנגד אותו סכום של דמי ביטוח שמועד תשלומו הוא המוקדם ביותר מבין חובות דמי הביטוח של החייב;

לענין פסקה זו, "דמי ביטוח" - לרבות ההפרש בצירוף התוספת לפי סעיף 345;

(2) כנגד הקנס לפי סעיף 364(א)(1) החל על אותו סכום;

(3) כנגד התוספת לפי סעיף 364(א)(2) החלה על אותו סכום."

הוחלף בת' 11, לנוסח דלעיל. הוראות תחילה ותחולה ר' בהערות מבוא לתיקון 11.

(א)⁶⁶ השר רשאי להתקין תקנות בדבר -

- (1) דין וחשבון שאדם חייב להגיש על הכנסתו ;
- (2)⁶⁷ דין וחשבון שאדם חייב להגיש על שכר עבודה או פנסיה מוקדמת כהגדרתה בסעיף 345ב(א) ששילם למי שבעדו הוא חייב בתשלום דמי ביטוח ;
- (3) חובת קבלן להודיע על ביצוע עבודה באמצעות קבלן משנה ודינו של קבלן שלא קיים חובה כאמור .
- (4)⁶⁸ התנאים שבהתקיימם יהיה המוסד רשאי לייחס תשלום ששילם המבוטח על חשבון דמי ביטוח, לחוב כולל שמועד תשלומו אינו המוקדם ביותר מבין חובותיו הכוללים, ורשאי הוא לענין זה לקבוע תנאים והוראות שונים לענין חוב כולל החל על הכנסה כאמור בכל אחד מסעיפים אלה : 344, 345(ב), 345(ג). תנאים והוראות כאמור ייקבעו, בין היתר, בשים לב לסכום כל החובות הכוללים שהמבוטח חייב בתשלוםם ולמועדים שנקבעו לפי חוק זה לתשלום הסכום האמור או כל חלק ממנו, ובלבד שלא יותר בתנאים והוראות כאמור לייחס תשלום לתקופות תשלום דמי ביטוח הנקובות בסעיף 50(א)(1)-ו(2), ואם יוחס תשלום לתקופה כאמור - יבוטל הייחוס ויחולו הוראות סעיף 354 ;
- לענין פסקה זו, "חוב כולל" - כהגדרתו בסעיף 354.

(א1)⁶⁹

- (1) מעסיק או מי שמשלם פנסיה מוקדמת יגיש למוסד באופן מקוון, כפי שיורה המוסד, דין וחשבון על שכר עבודה או על פנסיה מוקדמת כהגדרתה בסעיף 345ב(א) ששילם למי שבעדו הוא חייב או היה חייב בתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 342(ב), במועדים אלה .
- (א) עד יום 18 ביולי בכל שנה - לגבי החודשים ינואר עד יוני של אותה שנה ;
- (ב) עד יום 18 בינואר בכל שנה - לגבי החודשים ינואר עד דצמבר של השנה שקדמה לה ;
- (ג) עד יום 30 באפריל בכל שנה - לגבי שנת המס שקדמה לה ; ניתנה לכלל המעסיקים ארכה להגשת דוח לפי סעיף 166 לפקודת מס הכנסה, יוארך המועד להגשת דין וחשבון לפי פסקת משנה זו בהתאם .
- (א1)⁷⁰ נוסף על האמור בפסקה (1), מעסיק או מי שמשלם פנסיה מוקדמת יגיש למוסד גם דיווחים כמפורט להלן :
- (א) דיווח חודשי מקוון כפי שיורה המוסד, במועד התשלום כאמור בסעיף 353, לגבי אלה :
- (1) סך שכר העבודה או הפנסיה המוקדמת ששילם לכלל עובדיו או לכלל מקבלי הפנסיה המוקדמת, וכן סך דמי הביטוח שעליו לשלם בעדם, לפי העניין ;

⁶⁶ סי' 355(א) - בת' 22, ת"ת 16.2.98, סומן סעיף 335 המקורי כ-א).

⁶⁷ סי' 355(א)(2) - בת' 68, ת"ת 1.1.04, אחרי "שכר עבודה" בא "או פנסיה מוקדמת כהגדרתה בסעיף 345ב(א)". ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 68.

⁶⁸ סי' 355(א)(4) - נוסף בת' 11 בסעיף 355(4), בנוסח דלעיל. הוראת תחילה ותחולה ר' בהערות מבוא לתיקון 11.

⁶⁹ סי' 355(א) - נוסף בת' 167, ת"ת ר' הערות מבוא בת' 167.

⁷⁰ ס"ק 355(א)(1) - נוסף בת' 219, ת"ת 1.4.21 והוא יחול לעניין מעסיק שיש לו יותר מ-180 עובדים : לגבי דיווחים עפ"י סעיף 355(א)(1) - בעד חודש אפריל 21 ואילך, ולגבי דיווחים עפ"י סעיף 355(א)(1) - על פי דרישת המוסד החל מאותו חודש ; לעניין מעסיק שיש לו לכל היותר 180 עובדים : לגבי דיווחים עפ"י סעיף 355(א)(1) - על פי דרישת המוסד החל מאותו חודש. - בעד חודש אוקטובר 21 ואילך, ולגבי דיווחים עפ"י סעיף 355(א)(1) - על פי דרישת המוסד החל מאותו חודש.

(2) לעניין מעסיק, לגבי כל אחד מעובדיו - שכר העבודה ונתוני שכר הדרושים לחישוב דמי הביטוח שעליו לשלם בעד כל עובד, היקף משרתו וסיווג העובד לעניין חובת תשלום דמי הביטוח;

(3) לעניין מי שמשלם פנסיה מוקדמת, לגבי כל מי שמשלמת לו פנסיה מוקדמת - סכום הפנסיה המוקדמת שמשלמת לו וסיווגו לעניין חובת תשלום דמי הביטוח;

(ב) דיווח מקוון כפי שיוורה המוסד, על פי דרישת המוסד ולגבי פרק הזמן שהורה בדרישתו, לגבי מידע כמפורט להלן:

(1) מידע הדרוש למוסד לבירור תביעה של עובד או של מי שמשלמת לו פנסיה מוקדמת, ובלבד שהמוסד יידע את העובד או את מי שמשלמת לו פנסיה מוקדמת, לפי העניין, בעת הגשת התביעה, במישרין או באמצעות מעסיקו או מי שמשלם לו את הפנסיה המוקדמת, כי לשם בירור התביעה יפנה המוסד למעסיקו או למשלם הפנסיה המוקדמת, לפי העניין, לקבלת מידע כאמור, והעובד או מקבל הפנסיה המוקדמת לא התנגד לכך בעת הגשת התביעה;

(2) מידע הדרוש למוסד לחישוב דמי ביטוח המשתלמים בעד עובד או מי שמשלמת לו פנסיה מוקדמת, ובלבד שהמידע המבוקש הוא מידע שהמעסיק או מי שמשלם פנסיה מוקדמת, לפי העניין, וכן העובד או מי שמשלמת לו פנסיה מוקדמת, לפי העניין, חייבים על פי דין למוסד למוסד, או שהמוסד רשאי על פי דין לדרוש מכל אלה.

(2) פקיד גבייה שהמוסד מינהו לכך רשאי לדחות את המועדים הקבועים בפסקה (1) אם הוכח להנחת דעתו כי קיימת סיבה מספקת לכך.

(3) לעניין סעיף קטן זה, יקראו את סעיף 342(ב) כאילו "עובד" הוא מבוטח כמשמעותו לפי סעיף 75(א), למעט עובד במשק ביתו של המעסיק שלא לצורך עסקו או משלח ידו של המעסיק.

(4) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע סוגי מעסיקים או משלמי פנסיה מוקדמת שיגישו דין וחשבון כאמור בסעיף קטן זה באופן שאינו מקוון, בהתאם להוראות שיקבע.

(ב) הוראות סעיף 353(ב) יחולו לגבי מועד שנקבע לפי סעיף קטן (א) או (1א) להגשת דין וחשבון.

355א. חובת דיווח וייחוס תשלומים בקיבוץ מתחדש⁷¹

(א) קיבוץ מתחדש יגיש, במועד תשלום דמי הביטוח בעד חבריו, דין וחשבון באופן מקוון כפי שיוורה המוסד, בדבר ההכנסה של כל אחד מחבריו בתקופת התשלום שלגביה מוגש הדין וחשבון.

(ב) הוראות סעיפים 355(1א) ו-(ב) יחולו על קיבוץ מתחדש, בשינויים המחויבים.

356. קנס על אי-הגשת דו"ח

[173א]

(א) החייב להגיש דין וחשבון או למסור הודעה לפי סעיף 355(א) ולא הגישם במועד שנקבע - יחוייב בקנס.

⁷¹ ס' 355(ב) - נוסף בת' 22, ת"ת 16.2.98, בנוסח דלעיל.

בת' 167, ת"ת ר' הערות מבוא בת' 167, אחרי "סעיף קטן (א)" בא: "או (1א)".

⁷² ס' 355א נוסף בת' 186, ת"ת 1.7.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא.

(ב) השר יקבע הוראות בדבר שיעור הקנס, התקופות שבעדן יוטל והמועדים לתשלום, ובלבד

74(1) שלגבי אדם החייב בהגשת דין וחשבון כאמור בסעיף 355(א)(1) ו-(ב), לא יוטל קנס העולה על 36% מדמי הביטוח שהיה עליו לשלם באותה שנה שוטפת;

75(2) שלגבי אדם החייב בהגשת דין וחשבון כאמור בסעיף 355(א)(2) ו-(ב), ייקבע הקנס בשים לב למספר בני האדם שלגביהם היה חייב להגיש את הדין וחשבון ובשים לב לסכום דמי הביטוח שהיה חייב בתשלום.

(ג) לענין סעיפים 28(א), 312, 362, 363, 364, 367 ו-397(א), דין קנס כאמור בסעיף קטן (א) כדין דמי ביטוח.

357. קביעת דמי ביטוח בהעדר דו"ח⁷⁶

[174]

היה אדם חייב, להגיש דין וחשבון כאמור בסעיפים 342, 355(א)(1), (א)(2) או (א)(1) ו-(ב) ו-355א ולא הגישו, רשאי פקיד גביה ראשי שהמוסד מינהו לכך לקבוע את הסכום המגיע כדמי ביטוח שיש לשלם, ורואים כאילו חל פרעון הסכום במועד התשלום של תקופת התשלום שאליה מתייחס הסכום.

358. קביעת דמי ביטוח בניגוד לדו"ח

[175]

היה פקיד גביה ראשי משוכנע שהכנסתו של המבוטח או שכר העבודה של עובדי מעביד פלוני עולים על הסכומים הנקובים בדין וחשבון שהמעביד או שהמבוטח הגיש לפי התקנות, רשאי הוא לקבוע את הסכום המגיע כדמי ביטוח שיש לשלם, ורואים כאילו חל פרעון הסכום במועד התשלום של תקופת התשלום שאליה מתייחס הסכום.

359. השגה על קביעת דמי ביטוח⁷⁷

[176]

(א) קבע פקיד גביה ראשי את דמי הביטוח כאמור בסעיפים 347, 357 או 358, תימסר לחייב בתשלום הודעה על כך בדואר רשום.

⁷³ ס' 356(א) - בת' 167, ת"ת ר' הערות מבוא בת' 167, במקום "סעיף 355" בא "סעיף 355(א)".

⁷⁴ ס' 356(ב)(1) - בת' 22, ת"ת 16.2.98, במקום "355(1)" בא "355(א)(1) ו-(ב)".

⁷⁵ ס' 356(ב)(2) - בת' 22, ת"ת 16.2.98, במקום "355(2)" בא "355(א)(2) ו-(ב)".

⁷⁶ ס' 357 - בת' 12, ת"ת 1.1.97, במקום "כאמור בסעיף 355(1) או (2)" בא "כאמור בסעיפים 342 ו-355(1) או (2)".

בת' 22, ת"ת 16.2.98, במקום "355(1) או (2)" בא "355(א)(1) או (2) ו-(ב)".

בת' 167, ת"ת ר' הערות מבוא בת' 167, נמחקו המילים "לפי התקנות" שהופיעו אחרי המילים "היה אדם חייב". בנוסף, הטקסט שהופיע "או (2) ו-(ב)" הוחלף ב"או (2) ו-(ב)".

בת' 186, ת"ת 1.7.17 נוספה ההתייחסות לסי' 355א.

⁷⁷ סעיף 359 הוחלף במלואו בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187. עד להחלטתו, היה נוסח הסעיף כדלקמן:

"359. ערר על קביעת דמי ביטוח

(א) קבע פקיד גביה ראשי את דמי הביטוח כאמור בסעיפים 347, 357 או 358, תימסר לחייב בתשלום הודעה על כך במכתב רשום, והחייב בתשלום רשאי לערר לפני ועדת שומה הפועלת לפי סעיף 372, תוך שלושים ימים מהיום שבו נמסרה לו ההודעה; לא ערר החייב בתשלום כאמור, תהא קביעת פקיד גביה ראשי סופית.

(ב) השתמש פקיד גביה ראשי בסמכותו לפי סעיפים 357 או 358, חייב הוא לנמק את החלטתו בהודעה על פי סעיף קטן (א).

(ג) העורר על קביעה לפי סעיפים 347 או 357 עליו הראיה.

(ד) הוגש ערר על קביעה לפי סעיף 358, על המוסד הראיה שהקביעה היתה סבירה."

(ב) השתמש פקיד גבייה ראשי בסמכותו לפי סעיפים 347, 357 או 358, חייב הוא לנמק את החלטתו, בהודעה לפי סעיף קטן (א).

(ג) החייב בתשלום דמי ביטוח בהתאם לקביעה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי להגיש השגה בכתב על הקביעה לפני פקיד גבייה ראשי שמינה המוסד לשם כך בהתאם להוראות סעיף קטן (ד) (בסעיף זה - פקיד השגות).

(ד) המוסד ימנה פקיד השגות שהוא עובד המוסד המשמש כפקיד גבייה ראשי, והוא בעל ניסיון כמפורט להלן בקביעת הסכום המגיע כדמי ביטוח שיש לשלם או בעריכת ביקורת אצל מעסיק בכל הנוגע לתשלום דמי ביטוח:

(1) לעניין מי שהוא רואה חשבון - ניסיון של חמש שנים לפחות;

(2) לעניין מי שאינו רואה חשבון - ניסיון של עשר שנים לפחות.

(ה) השגה כאמור בסעיף קטן (ג) תוגש בתוך 30 ימים מהיום שבו נמסרה לחייב בתשלום הודעה לפי סעיף קטן (א); בהשגה כאמור יפורטו הנימוקים להשגה.

(ו) פקיד השגות רשאי להאריך את המועד להגשת ההשגה.

(ז) פקיד השגות לא ידון בהשגה על קביעת דמי ביטוח שנקבעה על ידו לפי סעיף קטן (א) או בהשגה על קביעה שנקבעה על ידי הממונה עליו.

(ח) פקיד השגות יודיע למשיג על החלטתו בתוך שלושה חודשים מהיום שבו הוגשה ההשגה או מהיום שבו מסר לו מגיש ההשגה את כל המסמכים והפרטים הנדרשים לצורך ההחלטה בהשגה, לפי המאוחר; פקיד השגות רשאי, מטעמים מיוחדים, להאריך את התקופה האמורה בשלושה חודשים נוספים.

(ט) התקבלה ההשגה, תתוקן קביעת דמי הביטוח בהתאם ותומצא למשיג הודעה על דמי הביטוח שעליו לשלם.

(י) נדחתה ההשגה או התקבלה באופן חלקי, יקבע פקיד השגות את דמי הביטוח שעל המשיג לשלם ותומצא על כך הודעה למשיג בדואר רשום.

(יא) המשיג רשאי להגיש תובענה על קביעה כאמור בסעיף קטן (י) לפני בית הדין האזורי לעבודה.

360. שיטת גבייה

[177]

השר רשאי לקבוע, לגבי כלל המבוטחים או לגבי סוגים מהם, הוראות בדבר שיטת הגבייה של דמי הביטוח.

361. סמכות למתן הנחה

[177א]

השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע הנחות שיינתנו לעובד עצמאי ולמי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, ששילמו דמי ביטוח לפני המועד שנקבע לתשלומם או באמצעות גביה מרוכזת, והכל בשיעורים ובתנאים שקבע, דרך כלל או לסוגים של מבוטחים.

(א)⁷⁸ שולמו למוסד דמי ביטוח לפי חוק זה או כספים לפי חוק אחר ביתר (להלן - תשלום יתר), יחולו הוראות אלה:

(1) תשלום היתר יוחזר בתוך 12 חודשים מיום שהומצאו למוסד כל הנתונים הנדרשים לצורך ביצוע ההחזר, בצירוף תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני היום שבו הוחזר תשלום היתר לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני היום שבו שולם תשלום היתר;

(2) לא הוחזר תשלום היתר לאחר שחלפו 12 חודשים מהיום שבו הומצאו למוסד כל הנתונים כאמור בפסקה (1), יוחזר תשלום היתר בצירוף תוספת הצמדה כאמור בפסקה (1), ובעד החודש ה-13 ואילך - גם בתוספת ריבית בשיעור של 1% לשנה;

(3) שולמו מקדמות בעד שנת מס פלונית, בסכום העולה על סכום דמי הביטוח המגיע בעד אותה שנה על פי שומה סופית, יוחזר תשלום היתר בניכוי הפרש המגיע למוסד בשל גמלה שחושבה מחדש על בסיס השומה הסופית, בתוספת הפרשי הצמדה; השר יקבע כללים לחישוב תשלום היתר, הפרש הגמלה והפרשי ההצמדה, בשים לב לדרך תשלום המקדמות במהלך אותה שנת מס, וכן מועדים והוראות לתשלומם; בכללים כאמור רשאי השר לקבוע גם תנאים שבהם לא יוחזר תשלום היתר.

(ב) המוסד יקזז, מהתשלומים המגיעים לזכאי להחזר לפי סעיף זה, כל סכום שהזכאי חייב למוסד על פי כל דין.

(ג) לענין סעיף זה יראו כיום החזרת תשלום היתר לזכאי את היום שבו נשלח שיק למען שמסר, זוכה חשבונו בבנק, קוזז חובו למוסד או הועמד סכום כסף לרשותו בדרך אחרת; השר רשאי לקבוע הוראות משלימות לענין זה.

(ד) המוסד יודיע למי ששילם תשלום יתר על זכאותו להחזר על פי סעיף זה; השר רשאי לקבוע הוראות בדבר מתן ההודעה וכן מקרים ונסיבות שבהם התוספת לתשלום יתר מוחזר תחושב בדרך שונה מהדרך שנקבעה בסעיף קטן (א).

(ה) תוספת ששולמה לפי סעיף זה לא תיחשב כהכנסה לענין פקודת מס הכנסה ולענין קביעת תשלומי חובה או היטלים אחרים.

363. מחיקת חוב דמי ביטוח⁷⁹

(א) מבוטח שנפטר בלי שקיימת מכוחו זכאות לגמלת שאירים או תלויים, לא יהיה המוסד זכאי לגבות כל חוב של דמי ביטוח שהמבוטח שנפטר היה חייב בהם בעד עצמו.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), עובד המוסד שהמינהלה הסמיכה לכך רשאי להחליט כי המוסד לא יגבה חוב של דמי ביטוח, כולו או חלקו, לגבי מבוטח שנפטר, גם אם קיימת מכוחו

⁷⁸ ס' 362(א) - בת' 136, ת"ת 1.3.12, במקום סעיפי משנה (1) ו-(2) שנוסחם היה:

"(1) נגבה תשלום היתר על פי דרישת המוסד, הוא יוחזר בצירוף תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני היום שבו הוחזר תשלום היתר לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני היום שבו נגבה תשלום היתר;

(2) שולם תשלום היתר שלא על פי דרישת המוסד, הוא יוחזר בצירוף תוספת שתחושב כאמור בפסקה (1), ואולם לא תשולם תוספת בשל תקופה העולה על שלוש שנים;"

בא הנוסח דלעיל. הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על תשלום יתר שהנתונים הנדרשים לצורך ביצוע ההחזר לגביו הומצאו למוסד לביטוח לאומי ביום התחילה ואילך.

⁷⁹ ס' 363 - בת' 151, ת"ת 1.3.14, סומן הטקסט המקורי כסעיף קטן (א) והוסף סעיף קטן (ב). ראו הוראות תחילה ותחולה בהערות המבוא לתיקון 151.

זכאות לגמלת שאירים או תלויים, מטעמים מיוחדים שיירשמו המצדיקים זאת בנסיבות המקרה.

363א. דרישה לתשלום חוב דמי ביטוח בתוך שבע שנים⁸⁰

(א) בתוך שבע שנים, לכל היותר, מהמועד לתשלום דמי ביטוח כהגדרתם בסעיף 364(ב), ישלח המוסד לחייב בתשלום דרישה לתשלום חוב באמצעות הדואר; לא נשלחה דרישה לתשלום החוב בתקופה כאמור, ואם נשלחה - לא ננקטו הליכי גבייה לפי פקודת המסים (גבייה), או לא בוצע קיזוז בתוך שבע שנים ממועד הדרישה, לא ייגבו דמי הביטוח וכל חוב הנצמח מהם מהחייב בתשלום, לרבות בדרך של קיזוז, ואיתשלום לא יפגע בזכויות לקצבה או לגמלה, על אף הוראות כל דין אחר.

(ב) חלה חובת דיווח לפי סעיף 355 או חובת רישום לפי סעיף 379 שלא קוימה במועדה לגבי התקופה שבעדה נדרשים דמי הביטוח, למעט בנסיבות כאמור בסעיף 380(ב), תתחיל התקופה האמורה בסעיף קטן (א) -

(1) מהמועד שבו קוימה החובה או ממועד קבלת מידע לעניין החבות בדמי הביטוח לפי סעיף 384א, לפי המוקדם;

(2) לעניין מי שחלות לגביו הוראות בדבר שומה סופית של הכנסה וקביעת השומה הסופית חלה במועד מאוחר מהמועדים האמורים בפסקה (1) - ממועד קביעת השומה.

סימן ד': פיגורים

364. תשלומי פיגורים

[179]

(א) לא שולמו דמי ביטוח במועד התשלום, ישלם החייב בתשלום דמי ביטוח, בנוסף על דמי הביטוח -

(1) קנס בשיעור של 1.5% מסכום דמי הביטוח שבפיגור לכל שבוע של פיגור או חלק ממנו; עלה הפיגור על 90 ימים - יהיה הקנס, החל ביום ה-91, 3% מסכום דמי הביטוח שבפיגור לכל שבוע של פיגור או חלק ממנו; השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לשנות בצו את התקופות ואת שיעורי הקנס האמורים;

(2) החל ב-1 בחודש שלאחר מועד התשלום - תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני יום תשלום הסכום בפועל לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד התשלום.

(ב) לענין סעיף קטן (א), "דמי ביטוח" - לרבות תשלומים שהמוסד גובה לפי חיקוק אחר.

(ג)⁸¹ דין קנס ותוספת לפי סעיף קטן (א) כדין דמי ביטוח לענין סעיפים 28(א), 312, 362, 363, 367 עד 367ג ו-397(א).

⁸⁰ ס' 363 הוסף בת' 159, ת"ת 1.1.15. ראו הוראות תחיה ותחולה בהוראות המבוא לת' 159.

⁸¹ ס' 364(ג) - בת' 187, ת"ת 1.1.17 במקום "367" בא "367 עד 367ג". ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187.

365. שמירת זכות לגמלה

[180]

היה אדם חייב לפי חוק זה לשלם דמי ביטוח בעד הזולת ולא שילמם, יראו, לענין הזכות לגמלה, כאילו שולמו.

366. הפחתת גמלה ושלייתה מחמת פיגור

[181]

(א) קרה מקרה המזכה לגמלה וקיים אותה שעה חוב של דמי ביטוח והפיגור בתשלומו הוא בעד תקופה העולה על 12 חודשים, ינהגו כך:

(1) בפיגור שאינו עולה על 18 חודשים - תשולם הגמלה פחות רבע;

(2) בפיגור העולה על 18 חודשים ואינו עולה על 36 חודשים - תשולם הגמלה פחות חצי;

(3) בפיגור העולה על 36 חודשים - לא תינתן גמלה לא בכסף ולא בעין.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על -

(1) הטבות לפי סעיף 9;

(2) גמלאות לפי סעיפים 42, 49, 57, 62, 66, 143, 144, 254, 265, 266 ו-267;

(3) על גמלאות לפי פרק ה' כשחובת תשלום דמי ביטוח נפגעי עבודה אינה חלה על המבוטח בעת קרות המקרה המזכה לגמלה;

(4) גמלאות לפי פרקים י', י"ב ו-י"ג;

(5) הענקות לפי סעיף 387.

(ג) היה אדם מבוטח תקופה העולה על עשר שנים, יוארכו התקופות האמורות בסעיף קטן (א) בחודשיים לכל שנה שמעל עשר השנים האמורות ובלבד שלא יעלו על 60 חודשים.

(ד) פיגור בתשלום דמי ביטוח, שמועד תשלומם חל תוך 90 הימים שלפני קרות המקרה המזכה לגמלה, לא ייחשב כפיגור לענין סעיף קטן (א).

(ה) פיגור בתשלום סכום דמי ביטוח שאינו עולה על 15% מהשכר הממוצע, כפי שהוא ביום קרות המקרה המזכה לגמלה, לא ייחשב כפיגור לענין סעיף קטן (א).

367. הקלות בגביית דמי ביטוח

[183]

(א) פקודת המסים (גביה), להוציא סעיף 12 שבה, תחול על דמי ביטוח כאילו היו מס כמשמעותו בפקודה האמורה.

(ב) השר רשאי למנות אדם שיהיו לו הסמכויות של פקיד גביה או ממונה על הגביה לענין הפקודה האמורה, והוא ימלא לצורך סעיף זה את התפקידים המוטלים על פקיד גביה או ממונה על הגביה לפי הפקודה האמורה.

(ג) (בוטל).⁸²

⁸² ס' 367(ג) - בוטל בת' 201, ת"ת 15.9.19. עד לביטולו היה נוסחו: "לענין גביית חובות, אשר לפי פקודת פשיטת הרגל, פקודת האגודות השיתופיות או פקודת החברות, סילוקם קודם לסילוק יתר החובות - דין דמי ביטוח כדין מס המגיע לאוצר המדינה".

(א)

(1) היה לחבר בני אדם חוב דמי ביטוח והתפרק או העביר את נכסיו בלא תמורה או בתמורה חלקית, בלי שנתרו לו אמצעים בישראל לסילוק החוב האמור, ניתן לגבות את חוב דמי הביטוח שהחבר חייב בו ממי שקיבל את הנכסים בנסיבות כאמור.

(2) היה לחבר בני אדם חוב דמי ביטוח סופי והוא העביר את פעילותו לחבר בני אדם אחר, שיש בו, במישרין או בעקיפין, אותם בעלי שליטה או קרוביהם (בפסקה זו - החבר האחר), בלא תמורה או בתמורה חלקית, בלי שנתרו לו אמצעים בישראל לסילוק החוב האמור, ניתן לגבות את חוב דמי הביטוח שהחבר חייב בו מהחבר האחר.

(3) בלי לגרוע מהוראות פסקאות (1) ו-(2), היה לחבר בני אדם חוב דמי ביטוח סופי והוא התפרק או הפסיק את פעילותו בלי ששילם את חוב דמי הביטוח האמור, יראו את הנכסים שהיו לחבר כאילו הועברו לבעלי השליטה בו בלא תמורה, וניתן לגבות מהם את חוב דמי הביטוח, אלא אם כן הוכח אחרת להנחת דעתו של פקיד גבייה ראשי.

(ב) היה לעובד עצמאי או למעסיק שאינו חבר בני אדם (בסעיף זה – יחיד) חוב דמי ביטוח סופי והוא העביר את נכסיו, בלא תמורה או בתמורה חלקית, לקרובו או לחברה שהוא בעל שליטה בה, בלי שנתרו לו אמצעים בישראל לסילוק החוב האמור, ניתן לגבות את חוב דמי הביטוח שהוא חייב בו ממי שקיבל את הנכסים בנסיבות כאמור, כל עוד לא עברו שלוש שנים מתום שנת המס שבה היה חוב דמי הביטוח לסופי או שבה הועברו הנכסים, לפי המאוחר.

(ג) לא יגבו ממי שקיבל את הנכסים או הפעילות לפי סעיף קטן (א) או (ב), יותר משווי הנכסים או הפעילות שקיבל בלא תמורה או מההפרש שבין התמורה החלקית ששילם לבין שווי הנכסים או הפעילות.

(ד) הורשע מנהל בחבר בני אדם, שהוא בעל שליטה באותו חבר, בשל אי תשלום דמי ביטוח בעד עובדו, לפי סעיף 398(ג) ו-(ה), ולא ניתן עוד לערער על הרשעתו, ניתן לגבות ממנו את דמי הביטוח שניכה מהעובד ולא העבירם לפקיד הגבייה.

(ה) על גביית סכומים לפי סעיף זה תחול פקודת המסים (גבייה), בהתאם להוראות סעיף 367.

(ו) על החלטה לגבות חוב דמי ביטוח לפי סעיף זה ניתן להשיג לפני המנהל בתוך 21 ימים מיום שנמסרה הודעה עליה; על החלטת המנהל ניתן לערער לפני בית הדין האזורי לעבודה בתוך 30 ימים מיום שנמסרה החלטה.

(ז) בסעיף זה -

"בעל שליטה" - כהגדרתו בסעיף 119א לפקודת מס הכנסה;

"חבר בני אדם" - כהגדרתו בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה;

"חוב דמי ביטוח" - למעט חוב מקדמות בשל השנה השוטפת, כמשמעותם בסעיף 345;

"חוב דמי ביטוח סופי" - חוב דמי ביטוח שחלפו לגביו 30 ימים מהמועד האחרון להגשת השגה כאמור בסעיף 359 וההשגה לא הוגשה במועד, או חוב דמי ביטוח שהוגשה לגביו השגה כאמור שנדחתה;

"המנהל" - עובד המוסד שהמנהלה הסמיכה לעניין דיון בהשגה לפי סעיף זה ובלבד שמתקיים בו אחד מאלה:

(1) הוא עורך דין או רואה חשבון;

(2) הוא בעל תואר ראשון לפחות במשפטים או בראיית חשבון ממוסד מוכר להשכלה גבוהה כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958 וכן בעל ניסיון של חמש שנים לפחות כפקיד גבייה;

"קרוב" - כהגדרתו בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה.

367. עיקול רכב⁸⁴

לשם אכיפת תשלום דמי ביטוח לפי הוראות סעיף 367(א) רשאי פקיד גבייה ראשי לעקל, בהתאם להוראות סעיף 15(1) לפקודת המסים (גבייה), גם רכב של חייב בתשלום דמי ביטוח (בסעיף זה - החייב) החונה ברשות הרבים, ובלבד שמתקיים אחד מאלה, לפי העניין:

(1) הרכב חונה סמוך לחצריו של החייב;

(2) אם הרכב אינו חונה סמוך לחצריו של החייב - מתקיימים תנאים אלה:

(א) לעיקול קדם עיקול ברישום של הרכב במשרד הרישוי והומצאה לחייב הודעה על כך; לעניין המצאה כאמור יחולו הוראות סעיף 12ב לפקודת המסים (גבייה);

(ב) פקיד הגבייה עשה מאמץ ממשי, סמוך לפני העיקול, להודיע לחייב, ואם הוא חבר בני אדם כהגדרתו בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה - למי שנוהג דרך קבע ברכב, לבא כוחו של החייב או למשרד הרישום של חבר בני האדם, על הכוונה לעקל את הרכב;

(ג) הרכב אינו רשום כרכב של נכה על פי הרישום במשרד הרישוי.

367ג. ערב לתשלום חוב דמי ביטוח⁸⁵

(א) נתן ערב, שהוא בעל שליטה בחברה החייבת בתשלום דמי ביטוח, לפקיד הגבייה ערובה על דרך של מתן ערבות להבטחת תשלום חוב דמי הביטוח שהחברה חייבת לשלם, כתנאי לעריכת הסכם תשלומים בהתאם לסעיף 368, רשאי פקיד הגבייה לאכוף את מילוי הערבות לפי פקודת המסים (גבייה) או באמצעות בית המשפט המוסמך לכך; ואולם לא יינקטו הליכים לפי פקודת המסים (גבייה), אלא אם כן התקיימו כל אלה:

(1) פקיד הגבייה רשאי לגבות את החוב מאת החייב בתשלום דמי ביטוח, לפי סעיף 367;

(2) אין מניעה לדרוש את קיום החוב מהערב לפי הוראות חוק הערבות, התשכ"ז-1967;

(3) הוסבר לערב בעל פה ובכתב, בטופס שקבע המוסד והערב חתם עליו, כי מילוי הערבות ייאכף בדרך זו.

(ב) בסעיף "שליטה" - כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

368. הסכם תשלומים

[184]

(א) המוסד רשאי לערוך עם מעביד או מבוטח או עם באי כוחם הסכם בכתב, לפי טופס שנקבע, בדבר תשלום לשיעורים של חוב דמי ביטוח, כולו או מקצתו; נערך הסכם כאמור - יראו לגבי הזכות לגמלה שנוצרה לאחר שנערך ההסכם ובכפוף לסעיף 312(ב) ולתנאי ההסכם, כאילו שולמו דמי הביטוח שלגביהם נערך ההסכם, כל עוד החייב בתשלום מקיים את הוראות ההסכם.

⁸⁴ ס' 367 - נוסף בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187.

⁸⁵ ס' 367ג - נוסף בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187.

(ב) כל תשלום שישולם לפי הסכם כאמור ישא ריבית בשיעור שנקבע בצו לפי חוק הריבית (שינוי שיעורים), התשל"ג-1972, ממועד ההסכם ועד מועד התשלום.

(ג) לא פרע אדם במועד שני תשלומים, בין רצופים ובין שאינם רצופים, על פי ההסכם שנערך עמו, רשאי המוסד לבטל את ההסכם; בוטל ההסכם, רואים כאילו לא נערך ההסכם, והוראות סעיף 364 יחולו על דמי הביטוח שבפיגור.

369. אי-רישום ואי-תשלום דמי ביטוח - אחריות המעביד⁸⁶

[185]

(א)⁸⁷ לא נרשם מעסיק בהתאם לתקנות על פי סעיף 379 או לא שילם במועד התשלום את דמי הביטוח בעד עובד פלוני, ולפני הרישום או אחרי מועד התשלום ולפני סילוק הפיגורים קרה לעובד מקרה המזכה לגמלה, רשאי פקיד גבייה ראשי, בכיר, שהמינהלה הסמיכה לעניין סעיף זה (בסעיף זה - פקיד גבייה ראשי) לחייב את המעסיק בסכום השווה לגמלאות בכסף ששילם המוסד, או שהוא עתיד לשלמן, ואת השווי הכספי של הגמלאות בעין שניתנו לזכאי לגמלה, בקשר לאותו מקרה. הסכום המרבי שרשאי פקיד גבייה ראשי לחייב בו את המעסיק לפי סעיף זה, יהיה כמפורט בטור ב' ללוח י"א בהתאם לתקופה שחלפה מהמועד שנקבע לתשלום דמי הביטוח לפי סעיף 353 או מהמועד שהיה עליו להירשם לפי סעיף 379, לפי העניין, כמפורט בטור א' ללוח האמור.

(א)⁸⁸ היה המקרה המזכה לגמלה מקרה שלגביו היתה למוסד זכות תביעה כאמור בסעיף 328, לא יחולו הוראות סעיף זה אלא לגבי החלק מהסכום שלא נגבה לפי סעיף 328 לאחר שהמוסד מיצה את זכותו לתביעה לפי הסעיף האמור, והמוסד יהיה רשאי לנקוט בפעולה לפי סעיף זה ממועד החלטה בהליך שנקט לפי סעיף 328.

(א)⁸⁹ היה בכוונת פקיד גבייה ראשי לחייב מעסיק לפי סעיף קטן (א) ישלח לו בדואר רשום הודעה על כוונת חיוב, ויפרט בה את תקופת אי-הרישום או אי-התשלום, את סכום החיוב והמועד לתשלומו, ואת זכות המעסיק לטעון את טענותיו בכתב לפני פקיד גבייה ראשי.

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר היוון קצבאות ובדבר חישוב ערכן הכספי של גמלאות בעין, לענין סעיף זה.

(ג)⁹⁰ קיבל מעסיק הודעה על כוונת חיוב רשאי הוא לטעון את טענותיו בכתב לפני פקיד גבייה ראשי, לענין הכוונה לחייבו ולענין סכומו, בתוך 45 ימים ממועד מסירת ההודעה.

(ג)⁹¹ פקיד גבייה ראשי יחליט, לאחר ששקל את הטענות שנטענו לפי סעיף קטן (ג), אם לחייב את המעסיק לפי סעיף זה ולקבוע את סכום החיוב, ואם מצא כי היה לעובד בתקופה שעל פיה מחושבת הגמלה או נקבעת הזכאות לה, יותר ממעסיק אחד שלא נרשם או פיגר בתשלום דמי הביטוח בעדו יחולק סכום החיוב ביניהם בהתאם למשך הפיגור.

⁸⁶ ס' 369 - לתקופה 1.7.02-31.12.03, ר' הוראת שעה בהערות מבוא לת' 48.

⁸⁷ ס' 369(א) - בת' 187, ת"ת 1.1.17 הוחלף הביטוי "מעביד" ב"מעסיק", הוחלפו המילים "המוסד לתבוע מהמעביד סכום" בטקסט החל במילים "פקיד גבייה ראשי" וכלה במילים "את המעסיק בסכום", ונוספה הסיפא החל במילים "הסכום המרבי שרשאי פקיד גבייה". ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187.

⁸⁸ ס' 369(א) - נוסף בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187.

⁸⁹ ס' 369(א) - נוסף בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187.

⁹⁰ ס' 369(ג) - הוחלף בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187. עד החלפתו, היה נוסח ס"ק (ג) כדלקמן:

"(ג) נתבע מעביד לפי סעיף זה, יהיה זכאי לצרף כנתבעים נוספים את כל מי שהיה, בשעת התביעה או לפני כן, מעבידו של העובד שלגביו הוגשה התביעה, אם אותו מעביד פיגר בתשלום דמי ביטוח בעדו, ולתבוע חלוקת סכום התביעה ביניהם באופן יחסי לסכומי הפיגור."

⁹¹ ס' 369(ג) - הוסף בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187.

(2ג)⁹² החליט פקיד גבייה ראשי לחייב את המעסיק לפי סעיף זה ימסור לו דרישת תשלום שבה יציין את סכום החיוב ואת המועד לתשלומו ויפרט את נימוקי החלטתו; החליט פקיד גבייה ראשי שלא לחייב מעסיק כאמור, ימסור לו על כך הודעה בכתב.

(3ג)⁹³ לא טען המעסיק את טענותיו לפי הוראות סעיף קטן (ג) בתוך 45 ימים ממועד שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב, יראו הודעה זו כדרישת תשלום שנמסרה למעסיק במועד האמור.

(4ג)⁹⁴ מעסיק ישלם את סכום החיוב בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו דרישת תשלום כאמור בסעיף קטן (2ג) או (3ג), לפי העניין; לא שולם החיוב במועד, ייוספו עליו לתקופת הפיגור הפרשי הצמדה כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, עד לתשלומו.

(ד)⁹⁵ הוראות סעיף קטן (ג) לא יחולו אם חויב מעסיק בשל פגיעה בעבודה שאירעה לעובד או אם הפיגור בתשלום דמי ביטוח חל בתקופה שקדמה לחמש שנים שלפני יום המקרה המזכה לגמלה.

(ה)⁹⁶ על גביית חיוב לפי סעיף זה יחולו הוראות פקודת המסים (גבייה).

370. ויתור⁹⁷

[185א]

(א) עובד המוסד שהמינהלה הסמיכה לכך רשאי, על פי בקשה מנומקת ומטעמים מיוחדים המצדיקים זאת בנסיבות המקרה שיירשמו, לוותר על הפרש דמי ביטוח לפי סעיף 345, על קנס לפי סעיף 356, על קנס ותוספת לפי סעיף 364 ועל ריבית לפי סעיף 368(ב), כולם או חלקם.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי עובד המוסד שהמינהלה הסמיכה לכך, לוותר מיוזמתו, על הפרש, קנס, תוספת או ריבית, כאמור באותו סעיף קטן, כולם או חלקם, גם אם לא הוגשה בקשה לפי הסעיף הקטן האמור, בהתקיים אחד מאלה:

(1) החייב בתשלום נפטר;

(2) עובד המוסד שוכנע, על יסוד אישור רפואי, כי מחמת מצב בריאותו של החייב בתשלום, נבצר ממנו להגיש בקשה כאמור;

(3) החייב מטפל בבן משפחה חולה הזקוק להשגחה מתמדת; בפסקה זו, "בן משפחה" - בן זוג, הורה או ילד;

(4) החייב מטופל במוסד, נמצא בתהליך גמילה מסם או אינו ניתן להשמה בעבודה כלשהי בגלל שימוש בסמים; בפסקה זו, "מוסד" ו"סם" - כהגדרתם בחוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, התשנ"ג-1993.

(5) אם הוויתור הוא על קנס, תוספת או ריבית - הסכום הכולל שעליו מוותרים אינו עולה על 10% מהשכר הממוצע, והחוב שבשלהם הוטלו הקנס, התוספת או הריבית שולם במלואו;

(6) מי שהשר קבע, בצו, לעניין זה.

⁹² סי' 369(2ג) - הוסף בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187.

⁹³ סי' 369(3ג) - הוסף בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187.

⁹⁴ סי' 369(4ג) - הוסף בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187. בת' 240, ת"ת 1.10.24 (או מאוחר מכך) נקבע כי החל בתאריך התחילה, במקום "הפרשי הצמדה" יבוא: "ריבית שקלית ודמי פיגורים", ובסופו של הסעיף יבוא: "ויחולו הוראות החוק האמור, בשינויים המחוייבים". על-פי הוראות התחילה (סי' 116 בעמ' 194 לתיקון) רשאי שר האוצר לדחות את תאריך התחילה ב- 3 חודשים.

⁹⁵ סי' 369(ד) - בת' 187, ת"ת 1.1.17 הוחלף הביטוי "נתבע מעביד" בביטוי "חויב מעסיק".

⁹⁶ סי' 369(ה) - הוסף בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187.

⁹⁷ סי' 370 - בת' 108, ת"ת 1.8.08, סעיף 370 המקורי סומן כ-(א) ונוסף סעיף קטן (ב) בנוסח דלעיל. הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על דמי ביטוח המשולמים בעד יום התחילה ואילך.

371. הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח⁹⁸

[186]

(א)⁹⁹ השר רשאי לקבוע, הן בדרך כלל והן לסוגים, הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח של המבוטחים המנויים להלן, וכוחן יפה על אף הוראות פרק זה למעט הוראות סעיף 345ב, ובלבד שלא יחוייבו בתקנות לשלם דמי ביטוח מסכום העולה על ההכנסה המרבית שלפיה משתלמים דמי ביטוח; ואלה הם המבוטחים:

(1)

(א) עובד חלקי;

(ב) עובד לשעה;

(ג) עובד אצל מעבידים שונים;

(ד) עובד מזמן לזמן לפי רצונו הוא;

(ה) עובד שתוך פרק זמן הנקוב בתקנות עבד מספר ימים פחות מהנקוב בהן;

(ו) עובד בחופשה, ללא תשלום, חודש תמים;

(ז) עובד שמעבידו אינו תושב ישראל;

(ח) עובד בשירות דיפלומטי או קונסולרי של מדינת חוץ;

(ט) עובד שאין אדם אחר חייב לפי חוק זה בתשלום דמי ביטוח בעדו;

(י) עובר ששכר עבודתו, כולו או מקצתו, אינו משתלם על ידי מעבידו או מטעמו;

(יא) עובד במשק בית;

(יב) עובד שאינו עובד עצמאי ואין עיקר הכנסתו מעבודה שכירה;

(2) מבוטח שהוא גם עובד וגם עובד עצמאי;

(3) עובד עצמאי שאין עיקר הכנסתו ממשלח ידו;

(4) מבוטח שהוא מתיישב ביישוב חקלאי שהוקם אחרי המועד הנקוב בתקנות;

(5)

(א) מבוטח ששירותי סעד תומכים בו;

(ב) מבוטח בתקופת היותו אסיר או עציר;

(ג) מבוטח השוהה בחוץ לארץ;

(ד) מבוטח שעבר מסוג אחד של מבוטחים למשנהו - בתקופת מעבר שנקבעה;

⁹⁸ ס' 371 - ראה תקנות הביטוח הלאומי (הרחבת חוג המבוטחים בביטוח אבטלה ותשלום דמי ביטוח), התשנ"ח-1997.

לתקופה 31.12.03-1.7.02, ר' הוראת שעה בהערות מבוא לת' 48.

רישא - בת' 68, ת"ת 1.1.04, אחרי "הוראות פרק זה" בא "למעט הוראות סעיף 345ב". ר' הוראת תחולה בהערות מבוא לת' 68.

⁹⁹ ס' 371(א) - בת' 103, ת"ת 1.1.08, סעיף 371 המקורי סומן כ- 371(א).

- (ה) ¹⁰⁰מבוטח שהוא תלמיד במוסד להשכלה לרבות מוסד להשכלה בחוץ לארץ ;
- (ו) מבוטח המצוי בהכשרה מקצועית או בשיקום מקצועי כמשמעותם בסעיף 75 (א) (3) ;
- (ז) מבוטח לפי פרק ה' בלבד ;
- (ח) מבוטחים בני זוג העובדים במפעל או בעסק של שניהם או של אחד מהם ;
- (ט) מבוטח שאינו עובד בשנה הראשונה לביטוחו ;
- (י) מבוטח שסווג לפי סעיף 6 ;

(יא) מבוטח שלפי פקודת מס הכנסה יש לגבות מהכנסותיו מס הכנסה במקור, למעט הכנסות מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודה האמורה.

(ב) ¹⁰¹על אף האמור בסעיף קטן (א) ובהוראות שנקבעו לפיו, מבוטח שהוא עובד, עובד עצמאי או עובד ועובד עצמאי, שיש לו גם הכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה אשר אינה הכנסה מעבודתו כעובד ואינה הכנסה מעבודתו כעובד עצמאי (בסעיף זה - הכנסה אחרת), ישלם דמי ביטוח גם בעד הכנסתו האחרת, בשיעור החל על הכנסה אחרת של מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, וזאת אף אם הכנסתו האחרת פחותה ממחצית סך הכנסותיו.

371. תשלום דמי ביטוח בעד עובד בחופשה ללא תשלום ¹⁰²

על אף האמור בסעיף 371(א) ובהוראות שנקבעו לפיו, היה עובד בחופשה ללא תשלום בהסכמת המעסיק, ומעסיקו היה חייב בתשלום דמי ביטוח בעדו בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 371(א), יחושבו דמי הביטוח שמעסיקו חייב בעדו עבור התקופה שבה העובד היה בחופשה ללא תשלום לפי הכנסת העובד בחודש שקדם לחודש שבו הוצא לחופשה ללא תשלום, אם הכנסתו האמורה פחתה מההכנסה המזערית שלפי פרט 1 של לוח י"א.

371. פטור מתשלום דמי ביטוח בעד עובד שהיה בחופשה ללא תשלום בתקופת משבר הקורונה - הוראת שעה ¹⁰³

(א) על אף האמור בסעיף 371(א) ובהוראות שנקבעו לפיו, היה עובד בחופשה ללא תשלום בהסכמת המעסיק במשך חודש קלנדרי מלא אחד לפחות בתקופה שמיום ז' בניסן התש"ף (1 באפריל 2020) עד יום כ' בתמוז התשפ"א (30 ביוני 2021) (בסעיף זה - התקופה הקובעת), ומעסיקו היה חייב בתשלום דמי ביטוח בעדו בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 371(א), יהיה מעסיקו פטור מתשלום דמי ביטוח בעדו עבור התקופה שבה היה העובד בחופשה ללא תשלום בתקופה הקובעת.

(ב) עובד שמעסיקו פטור מתשלום דמי ביטוח בעדו לפי הוראות סעיף קטן (א), יראו אותו כמי ששולמו בעדו דמי הביטוח כאמור בפרטים 1, 3, 5, 6, 8, 9, ו-10 של לוח י"א, לפי ההכנסה המזערית שלפי פרט 1 של לוח י"א, לגבי התקופה שבה היה מעסיקו פטור מתשלום דמי ביטוח כאמור.

¹⁰⁰ . הסיפה לס' 371(א)5(ה) החל במילים "לרבות מוסד להשכלה..." נוספה בת' 231, ת"ת 8.6.22. עוד נקבע בת' 231 כי תקנות ראשונות לפי סעיף קטן זה ייקבעו בתוך חודשיים מתאריך התחילה הנ"ל ותוקפן לא יעלה על שנתיים. בתקנות כאמור יקבע שר הרווחה והביטחון החברתי כי שיעור דמי הביטוח למבוטח שהוא תלמיד במוסד להשכלה בחוץ לארץ בעד השנים 2022 ו-2023 יהיה שווה לשיעור דמי הביטוח למבוטח במוסד להשכלה בארץ.

¹⁰¹ . ס' 371(ב) - נוסף בת' 103, ת"ת 1.1.08, בנוסח דלעיל. הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על הקצבות מאוצר המדינה ועל דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.

¹⁰² . ס' 371 הוסף בת' 224, ת"ת 16.3.21.

¹⁰³ . ס' 371 הוסף בת' 224, ת"ת 16.3.21. הסעיף חל עד תום שישה חודשים מתאריך התחילה האמור. התקופה הקובעת כאמור בסעיף 371(א) נקבעה במקור עד ליום 30.4.2021 והוארכה עד לתאריך הנ"ל בק"ת 9408, התשפ"א, עמ' 3250.

(ג) שר האוצר רשאי, בצו, להאריך את התקופה הקובעת עד יום כ' בתמוז התשפ"א (30 ביוני 2021).

371. פטור מתשלום דמי ביטוח בעד עובד שהיה בחופשה ללא תשלום - הוראת שעה - חרבות ברזל¹⁰⁴

(א) על אף האמור בסעיף 371(א) ובהוראות שנקבעו לפיו, היה עובד בחופשה ללא תשלום בהסכמת המעסיק במשך 14 ימים רצופים לפחות בתקופה הקובעת כהגדרתה בסעיף 179טז ומעסיקו היה חייב בתשלום דמי ביטוח בעדו בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 371(א), יהיה מעסיקו פטור מתשלום דמי ביטוח בעדו עבור התקופה שבה היה העובד בחופשה ללא תשלום בתקופה הקובעת.

(ב) עובד שמעסיקו פטור מתשלום דמי ביטוח בעדו לפי הוראות סעיף קטן (א), יראו אותו כמי ששולמו בעדו דמי הביטוח כאמור בפרטים 1, 3, 5, 6, 8, 9 ו-10 בלוח י', לפי ההכנסה המזערית כאמור בפרט 1 בלוח י"א, לגבי התקופה שבה היה מעסיקו פטור מתשלום דמי ביטוח כאמור.

372. ועדת שומה

[187]

(בוטל)¹⁰⁵

373. ניכוי מתשלומים אחרים

[188(א)]

סכום קצבת הילדים לפי פרק ד' אשר ישולם לאדם בזכות ילדו, ינוכה מתשלומים לאותו אדם בזכות אותו ילד על פי הסכם קיבוצי או חוזה.

373א. מועד חיוב מיוחד בדמי ביטוח¹⁰⁶

הפיקה חברה מהחברות המנויות בסעיפים 64 עד 1א64 לפקודת מס הכנסה, לפי העניין, הכנסה חייבת כהגדרתה בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה, בשנת מס פלונית, יראו את ההכנסה האמורה כאילו חולקה בסוף אותה שנת מס לחברי החברה או לבעלי המניות בה, לפי העניין, והכל בהתאם לזכאותם היחסית ברווחי החברה במועד האמור.

¹⁰⁴ ס' 371 הוסף בת' 239 ת"ת 7.10.23 לתקופה שעד תום התקופה הקובעת כהגדרתה בסעיף 38 לחוק מס רכוש. במקור כלל הסעיף רק את הטקסט המופיע לעיל בס"ק (א). בת' 240, ת"ת 21.11.23 סומן הטקסט כס"ק (א) והוסף ס"ק (ב) בנוסח דלעיל.

¹⁰⁵ ס' 372 בוטל בת' 187, ת"ת 1.1.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהערות המבוא לתיקון 187. קודם לביטולו, היה נוסחו של הסעיף כדלקמן:

"(א) ליד כל סניף של המוסד תוקם ועדת שומה, והיא תקבע, לפי בקשת החייב בתשלום דמי ביטוח, את דמי הביטוח שיש לשלם.

(ב) המועצה תמנה את חברי ועדת השומה.

(ג) ועדת שומה תדון בשלושה; מנהל הסניף שליחו הוקמה ועדת שומה יקבע את התור שלפיו יכהנו חבריה.
(ד) ועדת שומה תקבע את סדרי הדין לפנייה, במידה שלא נקבעו בתקנות, ולא תהיה כפופה לדיני הראיות אלא תשקול לפי אומד דעתה את חומר הראיות שהובאו לפנייה; ואולם שומה סופית של הכנסה מהמקורות האמורים בסעיפים 344(א) ו-345(א), לפני כל פטור, ניכויים וזיכויים לפי פקודת מס הכנסה, תחייב את הועדה.

(ה) החלטת ועדת שומה בשאלה שבעובדה תהיה סופית."

¹⁰⁶ ס' 373א - נוסף בת' 103, ת"ת 1.1.08. בנוסח דלעיל הוראת תחולה קובעת כי התיקון יחול על הקצבות מאוצר המדינה ועל דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.